

Digitale sexkrænkelser blandt Børn og Unge

- HVEM BÆRER ANSVARET?

Samlet anslag: 191.426

Vejleder: Annick Prieur

Ayan Said Salad, 20190885

Micaéla Skram, 20191826

Kandidat i Socialt Arbejde

Speciale, Aalborg Universitet, Juni 2021

Indholdsfortegnelse

Abstract	4
Forord.....	5
Indledning.....	6
Problemfelt.....	6
<i>Umbrellasagen - vendepunktet</i>	<i>6</i>
<i>Børn og unges brug af den digitale verden</i>	<i>7</i>
<i>Politiske initiativer og lovgivning.....</i>	<i>8</i>
Andre forslag og initiativer	8
<i>Konsekvenserne for børn og unge.....</i>	<i>9</i>
<i>Konsekvenser for offer.....</i>	<i>9</i>
Konsekvenser for krænker.....	10
Problemformulering	11
Begreber og afgrænsning	11
<i>Andre begreber der vil blive inddraget.....</i>	<i>13</i>
Videnskabsteoretisk ståsted	13
<i>Fænomenologi.....</i>	<i>14</i>
<i>Alfred Schutz.....</i>	<i>14</i>
<i>Kritik af fænomenologien</i>	<i>15</i>
Metode.....	16
<i>Forforståelser.....</i>	<i>16</i>
<i>Adgang til feltet.....</i>	<i>17</i>
<i>Etiske overvejelser - børn og unge som informanter</i>	<i>18</i>
<i>Udvælgelse af informanter.....</i>	<i>19</i>
<i>Præsentation af informanter.....</i>	<i>19</i>
<i>Litteratursøgning.....</i>	<i>21</i>
<i>Indsamling af empiri - herunder interview metode.....</i>	<i>21</i>
<i>Transskription</i>	<i>22</i>
<i>Kodning herunder analysestrategi</i>	<i>22</i>
Valgt af teori	25
<i>Fuller & Myers</i>	<i>25</i>
<i>Spector & Kitsuse.....</i>	<i>26</i>
<i>Donileen Loseke.....</i>	<i>27</i>

<i>Balvig og Holmberg</i>	27
<i>Gresham M. Sykes og David Matzas</i>	29
Analyse del 1	31
<i>Overblik - forebyggende tiltag</i>	31
<i>Kriminalitet og prioritering</i>	33
<i>Straf</i>	35
<i>Indvirkning på børn og unge</i>	39
<i>Folkeskolen og forebyggelse</i>	39
<i>Viden</i>	41
<i>Ressourcer</i>	43
<i>Delkonklusion:</i>	44
Analysedel 2	45
<i>Ung og udforskende i en digitaliseret verden</i>	46
<i>Reckless Misuse</i>	46
<i>Neutralisering som en beskyttelse</i>	49
<i>Før det er for sent</i>	50
<i>Intent to harm – Grooming</i>	52
<i>Hvor skal hjælpen komme fra - forældre involvering</i>	54
<i>Værdimæssigt spændingsfelt mellem køn, seksualitet og ansvar</i>	56
<i>Delkonklusion</i>	58
Analyse del 3	59
<i>Systemteorien - som hjælp til forebyggelse</i>	59
<i>Makroniveauet</i>	60
<i>Den Neoliberalistiske diskurs</i>	60
<i>New Public Management diskursen</i>	61
<i>Konventioner og love</i>	62
<i>Introduktion til "Rådet"</i>	63
<i>Ekso & Mesoniveauet</i>	64
<i>Tidlig indgriben</i>	65
<i>Alderssvarende forebyggende indsatser</i>	66
<i>Neurovidenskab og udviklingsteori</i>	68
<i>Mikroniveauet</i>	71
<i>Forældre</i>	71
<i>Børn og unge</i>	74
Litteraturliste	77

Abstract

This MA thesis in Social Work deals with digital sex offence among children and young people and how social work can contribute to preventing it. We have chosen a phenomenological point of departure that we wish to apply to the collection and analysis of data; the thesis is induction-based. The issue is that children and young people get social problems both when committing digital sex offence and when being victims of such, and that this is an increasing problem. At the societal level much is known about prevention and aftercare of digital sex offence, but the knowledge is fragmented, which hampers efficient prevention of the problem. We have chosen a methodological point of departure in a phenomenological approach, and accordingly we have been interested in examining the subjective life world of our informants. Our analyses have shown that claims in society have an effect on how social work is facilitated in preventive work or in aftercare. We have found that lack of knowledge has consequences for whether children and young people know the boundaries and legislation in the digitalized world, and that they use neutralization techniques in order to legitimize their deviating behaviour – rarely on purpose, however, but rather due to lack of adult control. It has also become clear that there is a difference between the behaviour of boys and girls on the internet. It turns out that girls are more exposed due to the fact that they should know better. Moreover, children and young people do not always involve their parents in their online lives and do not see the parents as protectors. It is also of importance that teachers and employees in the “SSP” (collaboration between social authorities, school and police) play a decisive role in the prevention process. Our conclusion includes an outline of a suggestion of how to reorganize social work in a way where we do not lose children and young people in an increasingly digital world.

Forord

Vores studietid på kandidaten i Socialt Arbejde har i høj grad været præget af Covid-19 pandemiens udfordringer. Selv om man efterhånden åbnede universitetet delvist op, blev denne proces ændret så mange gange, hvorfor en reel genåbning aldrig fandt sted. Dette speciale er således blevet til i en tid, hvor alt interaktion med vores felt foregik via online. Nedlukning har besværliggjort vores tilgang til informanterne. Samtlige folkeskoler har ikke kunne afsætte ressourcer til os, da de grundet Covid-19 har haft mange udfordringer selv og på samme vis, var flere af de organisationer vi har rettet henvendelser til heller ikke kunne indgå i et samarbejde med os. En anden udfordring ved nedlukningen har for os været fremskaffelsen af litteratur som har været en stor belastning. Selv om vores udgangspunkt for specialet blev anderledes end vi havde regnet med, kom vi dog i mål. Dette i kraft af stærke netværksforbindelser. Vi vil gerne takke vores vejleder Annick Prieur, for konstruktiv feedback samt et godt samarbejde i forbindelse med specialet som har hjulpet os med at holde fokus på målet med alle udfordringer in mente. Vi vil afslutningsvis rette en stor tak til alle involverede informanter som har bidraget med deres uvurderlige erfaringer og viden med os. Uden jeres bidrag, kunne det lade sig gøre!

Med disse ord vil vi ønske læseren god læselyst.

Aalborg Universitet, Kandidat i Socialt Arbejde 2021

Ayan Said Salad

Micaéla Skram

Indledning

Dette speciale tog sit afsæt i vores undren over at digitale forhold inden for børn og unge området, stort set ikke findes i det sociale arbejde. Det er svært at forholde sig, for selv voksne, til den accelererende digitalisering der sker globalt. Vi har kunne se i massemedierne at børn og unge i højere grad bliver udsat for og begår digitale sexkrænkelser (herefter DSK). I den forbindelse har vi undret os over strafferammen for DSK samt efterbehandlingen for dem der bliver udsat for det. Derfor har vi været nysgerrige på hvordan det sociale arbejde inden for feltet har været udført og hvilke tiltag der kunne udbygges på, da vi kunne se stigninger af problemet - især i forbindelse med Covid-19 pandemiens udbrud.

Derfor har vi været interesserede i at undersøge om det sociale arbejde kunne bidrage yderligere til at afhjælpe DSK blandt børn og unge. Først vil vi undersøge hvordan de sociale problemer iht. DSK kommer til udtryk, dernæst vil vi inddrage perspektiver fra relevante aktører på området og slutteligt vil der præsenteres en række implementeringsforslag ud fra erfaringer fra praksis, allerede eksisterende tiltag og vores analyse, der leder hen til et konkret udspil, der skal kvalificere det sociale arbejdes forebyggende indsats på området.

Problemfelt

Følgende afsnit vil indeholde en redegørelse for problemfeltet af fænomenet vi vil undersøge.

Først vil der tages udgangspunkt i vendepunktet i Danmark for hvordan opmærksomheden blev rettet mod DSK, efterfulgt af børn og unges tilgang til det digitale liv, hvor der trækkes på statistikker. Dernæst vil der redegøres for udvalgte politiske tiltag og andre initiativer. Derefter redegøres der kort for konsekvenser for henholdsvis offer og krænker.

[Umbrellasagen - vendepunktet](#)

D.15.1.2018 blev en skæbnesvanger dag for 1004 børn og unge, da de blev sigtet for at have delt en video af to 15-årige, som havde sex. To drenge delte filmen i 2015 på internettet og filmen nåede ud til over 4700 mennesker på Facebook og sagen landede, gennem Europol, hos det danske politi. Videoen kunne yderligere spores helt til en server i Australien og i marts 2019 blev antallet af børn og unge der sigtedes, opjusteret til 1152 personer (Klitgaard 2019).

Sagen, der gav genlyd i hele Danmark, blev kendt som Umbrella-sagen. Sagen gav anledning til en række skærpelser i lovgivningen samt en række initiativer regeringen har anlagt.

Børn og unges brug af den digitale verden

I de seneste to årtier er den teknologiske udvikling steget markant, hvor den digitale verden er blevet en selvfølge og en del af det moderne menneskes liv. Det har særligt gjort sig gældende for de unge som bl.a. betegnes "digital natives"; en generation som er vokset op med iPhones, iPads og internet som en naturlig del af hverdagen og digitale medier er en integreret del af deres liv. 99% af danske børn har en mobiltelefon og hvis vi sammenligner os med England, er tallet 62% (Børnerådet, 2014). Unge har i dag uanede muligheder for at kommunikere med andre via sociale medier, hvor muligheden for at iscenesætte sit eget liv, følge med i vennernes liv og finde nye bekendtskaber altid er et klik væk. Snapchat, Twitter, Youtube, Facebook, Tiktok, Messenger og Instagram er nogle af de sociale medier som unge er storforbrugere af.

25% af de 12 – 18-årige har profiler på mindst fem forskellige sociale medier, 21% har fire sociale medier, mens 19% har på tre forskellige sociale medier (Kulturstyrelsen, 2020).

Foruden at have profiler på flest sociale medier, er den yngre del af befolkningen desuden dem, der bruger klart mest tid på de sociale medier. De 12-18-årige bruger i gennemsnit 156 min. på sociale medier dagligt. (Kulturstyrelsen, 2020). Der er samtidigt en klar sammenhæng mellem tidsforbrug på nettet og alder. Jo yngre, desto længere tid bliver der brugt på nettet.

Man kan altså sige, at de unges liv i den grad også bliver udlevet digitalt. Men den digitale verden kan til tider blive udfordrende og svær at navigere i. For når den digitale verden fylder så meget, gælder det også i alle arenaer i et ungt menneskes liv. Der er så at sige intet helle, og den digitale verden er kommet for at blive. Anne Mette Thorhauge, lektor ved Institut for Kommunikation, Københavns Universitet peger på, at børn og unge oplever den digitale verden og det fællesskab den kan fordre, på lige fod med den virkelige verden og de fællesskaber der findes her (Sex & Samfund, 2019. Podcast). Derfor er denne digitale verden vigtig for børn og unge i Danmark.

Efterfølgende blev hele verden ramt af en pandemi der ikke blot har gjort den digitaliserede verden til et fællesskabsforum for interesser, underholdning mm., men også til et nødvendigt redskab til at danne relationer, følge lovpligtig undervisning, gå på arbejde osv. I det hele taget er det nok ikke for meget sagt, at vi alle sammen har skulle vænne os til at leve gennem sociale medier, platforme mm. på alle livets arenaer. Og dermed har vi alle fået et indblik i hvad det vil sige at være afhængige af online-livet, som børn og unge er i dag.

Dog har coronapandemien haft den meget uheldige udvikling at der har været en stigning af børn og unges henvendelser til eksempelvis Red Barnets slet.dk rådgivning. I 2019 var der 707 børn og unge der henvendte sig for at få hjælp til DSK og 2020 var der 1319 børn og unge henvendte sig for at få hjælp til samme. Det vil sige at det er en stigning på 87% (Red Barnet, 2021).

Ydermere har Center for Digital Pædagogik ligeledes påtalt en stigning hos Nationalt Cyber Crime Center (N3), på over 300 % fra 2019 til 2020 i forskellige sager der drejer sig om seksuelle overgreb online (Center for Digital Pædagogik, 2021). Det kan siges sådan at området i sin helhed kalder på øget opmærksomhed og dermed er forebyggelsen yderst relevant for det sociale arbejde.

Politiske initiativer og lovgivning

Efter Umbrella-sagen rullede i Danmark, blev der i 2017, udformet et udspil af daværende Minister for Ligestilling og Minister for Nordisk samarbejde, Karen Ellemann, daværende Justitsminister Søren Pape Poulsen, og daværende Undervisningsminister Merete Riisager. Udspillet gik ud på at styrke indsatsen mod DSK med henblik på den forebyggende indsats, hjælp og støtte til ofrene, samt politiets håndtering af DSK. Det udmøntede sig i alt 19 forskellige initiativer, hvoraf 10 af dem var med fokus på den forebyggende del (Regeringen, 2017). Yderligere var der fokus på et kommende forslag om skærpelse af straf til at understrege alvoren af DSK ift. politiets behandling af sagerne. Dette forslag blev vedtaget af et enigt Folketing og trådte i kraft d. 15.4.2018 (Justitsministeriet, 2018).

Andre forslag og initiativer

Der er en række organisationer med tiltag som er bidragende til den forebyggende indsats. Det er blandt andet Sex og Samfund, Red Barnet, Børns Vilkår, SSP-samrådet og mange mange andre, hvilket der vil berøres igen senere. Red Barnet har blandt andet været med til kaste lys over hvorfor børn og unge begår disse krænkelser, på et internationalt niveau. I Red Barnets undersøgelse, som var fra 2016, fremgik det at årsagerne til at børn og unge begår DSK, er indkapslet i store variationsformer og flere sondringer end hvad først antaget. Rapporten er en af de undersøgelser der til stadighed bliver refereret til ift. eksempelvis undervisningsmaterialer og projekter. (deSHAME, 2018).

Konsekvenserne for børn og unge

Børn og unge der bliver udsat for og endda selv begår DSK, oplever en række konsekvenser, der er kimen til ønsket for en effektiv forebyggelse af fænomenet. Konsekvenserne er derfor af en vis relevans at lægge sig klart når man vil undersøge forebyggelse af DSK. Der vælges her at have primært fokus på udtalelser fra offer og krænker, da vi ønsker at tage udgangspunkt i børn og unges perspektiver.

Konsekvenser for offer

Når man er offer for DSK, kan der forekomme altomsiggribende tvivl og skyldfølelse. Det vil ikke blive berørt dybdegående i forestående analyse, men for at understrege at disse konsekvenser - eller sociale problemer - som efterfølgende vil blive nævnt, bestemt ikke underkendes. Derfor vælger vi at inddrage fortællingen fra et offer. Det er jo netop dette det sociale arbejde skal kunne forebygge. "Sara" fortæller sin historie som offer for DSK i en podcast, som er lavet på baggrund af hendes egne dagbogsoptagelser, udarbejdet af DR.

Saras historie starter med at hun har sex med to drenge i en meget beruset tilstand og det bliver dokumenteret i billedeform på en skelsættende nytårsaften. Hun beskriver situationen udfolde sig således: *"den ene af de fyre beslutter at tage et billede af det der foregår, det billede får jeg tilsendt dagen efter, og her ramte skærmen mig. Den her skærm den blev ikke mindre af, at den der fyr han vælger at sende billedet til, også sender billedet til en gruppe af sine venner i en gruppechat som jeg også er med i. De vælger at sende det til deres venner, som vælger at sende det videre til deres venner osv. og på ingen tid så var det over det hele."* (Blackout - pigen på billedet, 2019). Hun beskriver det som få minutter, hvor at delingen af materialet eskaleres helt ud til hendes arbejdsplads og omgangskreds.

"Selvom det hele foregår på en skærm, så svarer det til at der står [...] syv fyre og bare siger grimme ting til mig." (Blackout - pigen på billedet, 2019). Sara oplever det her som et regulært fysisk overgreb, på trods af at det foregår online. Hun oplever sidenhen disse reaktioner:

Hun pjækker fra skole, hun er ofte syg, hun isolerer sig og hun sover ofte for at mærke en pause og flugt fra tankerne. Hendes primære følelser munder ud i skam og skyldfølelse og hendes største frygt er at familien slår hånden af hende. Hun udtaler:

"Jeg skammede mig, og den der skam den blev en fast del af min hverdag. Jeg var så bange for at min familie skulle finde ud af noget, så jeg skammede mig over at være deres datter, over at være min

brors søster og jeg skammede mig over at være hende pigen, hende fra billedet. (Blackout - pigen på billedet, 2019).

Man kan godt se ligheder med Saras fysiske og psykiske reaktioner som kan lede ens tanker hen på belastningsreaktionen PTSD, samt depressionsymptomer som en følgevirkning af at have været udsat for DSK jf. psykolog Kuno Sørensens betragtninger vedrørende konsekvenser af at være offer for DSK (Laura, M, S. 2017).

Konsekvenser for krænker

Når man er krænker, er man dømt for DSK. Det kan medføre skærpede juridiske straffe, såsom udelukkelse fra diverse job. Det vil blive berørt yderligere i forestående analyse. Der lægges op til at krænker må stå til ansvar og hvis de ønsker en praktikplads eller et job med yngre børn, så kræver det en forklaring for hvorfor pletten på børneattesten er der. Derefter er det op til den enkelte arbejdsgivers gode vilje, om de vil ansætte dem eller ej.

Desuden kan det have konsekvenser for krænkerens omdømme, chancemuligheder og selvfølelse.

Den danske influencer, Mia James Nørgaard blev dømt i Umbrellasagen og udtaler således om oplevelsen: *“Det, at man bliver forbundet med pædofile mennesker, når man er 16 år gammel, det synes jeg, er virkelig voldsomt. Det er ulækkert at tænke på børneporno, men når du selv er 16 år, så er det jo ikke børneporno for dig. Det er helt vildt ulækkert. Men når du selv er på alder med dem, så kan du jo ligesom spejle dig i det. Du er jo samme alder.”* (Delt på Nettet, 2020). Lovgivningen kan være med til at stemple den unge, i form af at man automatisk får prædikatet pædofil på sig. Dette kan man forestille sig, kan medføre en stor skamfølelse omkring hændelsen, som den unge potentielt set kan bære rundt på i op til 20 år. Man kan jo diskutere om det er det vi ønsker. (Johansen, 2021).

Dette projekt handler om en af de sværere dele af unges digitaliserede verden, nemlig DSK, som blev sat på dagsordenen efter den tidligere omtalte Umbrellasag. DSK har været et omdiskuteret emne og har gennem det seneste årti været et voksende problem. Vi vil undersøge hvordan forebyggelsen eventuelt kan optimeres ud fra empiri fra professionelle der beskæftiger sig med DSK og børn og unges perspektiver på det. Ydermere er det vores intention at fremsætte eventuelle løsningsforslag til det forebyggende arbejde med udgangspunkt i vores informanternes viden sammenholdt med teorier der kan understøtte genstandsfeltet på området.

Problemformulering

Hvordan kan det sociale arbejde bidrage til forebyggelsen af digitale sexkrænkelser blandt børn og unge?

For at kunne besvare dette spørgsmål er vi nødt til først at undersøge, for det første hvordan det forebyggende arbejde er tilrettelagt i et samfundsmæssigt perspektiv og hvordan det som socialt problem konstrueres. For det andet, hvordan bliver det faciliteret og hvilke erfaringer kan professionelle og børn og unge tilføre undersøgelsen. Og for det tredje undersøges det på bedste mulig, kan tilrettelægges.

1. *Hvad betyder konstruktionen af det sociale problem af DSK, for forebyggelsen som den er tilrettelagt nu?"*

Når dette er belyst, er vi nødt at undersøge hvilke erfaringer børn og unge har om DSK og efterfølgende hvilket behov de efterlyser inden for det forebyggende arbejde. Hvordan oplever de forebyggelsen i deres skoleliv, samt privatliv, og hvilke årsagsforklaringer kan der lægges til grund for at DSK forekommer.

2. *Hvordan kan man anskue digitale sexkrænkelser gennem børn og unges perspektiver og erfaringer?*

Ud fra ovenstående spørgsmål samt en sammenligning af disse to analyser, vil vi undersøge følgende:

3. *Hvordan kan det sociale arbejde bedst konsolidere innovative forebyggende tiltag af DSK med fokus på perspektiver og konstruktionen af de sociale problemer herunder?*

Begreber og afgrænsning

For at kunne besvare problemformuleringen, herunder undersøgelsesspørgsmålene på bedste vis, har det været nødvendigt at afgrænse os ift. feltet. Vi har afgrænset os således:

Målgruppen inden for børn og unge vil være i alderen fra 12-17 år. Det har vi valgt på baggrund af at vi ønsker at tilvejebringe viden og erfaring fra netop denne målgruppe, fordi de er dem, som tidligere nævnt, der er de største brugere af sociale medier - især i coronapandemiens lys. Det er også en

overvejelse, at de 12-17 årige ikke nødvendigvis har den fornødne modenhed der skal til for at begå sig digitalt. Derfor er de den mest interessante målgruppe for os.

Vi har af hensyn til læseren valgt at præsenteres de centrale begreber inden for DSK.

Dette gøres med henblik på at skabe en klar forståelse af, hvordan disse typer af DSK forstås og sondres imellem og dermed skabe en fælles forståelsesramme mellem os og læseren. Ikke alle begreberne vil blive behandlet i undersøgelsen, hvorfor vi naturligvis afgrænser os fra nogle områder inden for DSK. Det forhold, at vores informanternes førstepersons-perspektiv har været det bærende element for hele undersøgelsesfeltet, vil valg og fravalg i specialet netop være et resultat af.

Digitale sexkrænkelser (DSK)

Digitale sexkrænkelser blev for alvor en stor del af den offentlige debat som følge af den omtalte Umbrella- sag, hvor en video af to 15-årige, der havde sex, spredtes på nettet.

At krænke nogen digitalt er et brud på et andet menneskers rettigheder. Når den digitale krænkelse tilmed er af en seksuel karakter, vil det kunne få meget skadelige konsekvenser, ikke kun for den krænkede men for krænkeren også. Indenfor digitale sexkrænkelser findes der en del forskellige betegnelser med hver sit krænkelserområde. Disse betegnelser præsenteres nedenfor. Når vi anvender betegnelsen DSK, vil det være med udgangspunkt i Red Barnets definition, som tilsiger, “*at alt uønsket seksuel adfærd på alle digitale platforme, og som betragtes som en form for seksuel vold*” (Red Barnet, 2018).

Creep shots – Er en engelsk betegnelse for, at man f.eks. uden samtykke tager et billede eller laver en video af en eller flere personer, der i situationen optræder seksuelt. Det forhold at de involveret ikke har givet samtykke gør handlingen ulovlig og strafbart.

Deep fake porn – Hvis man opretter en falsk profil i en anden persons navn og bruger det til at dele billeder eller spreder falske rygter uden personen er vidende om det, ej heller givet samtykke til det. Det samme forhold er gældende hvis en person manipulerer med billeder, så det ligner, at personen på billedet er nøgen eller i en seksuel situation.

Digitale blottere – hvis man sender et seksuelt billede af sine kønsdele, f.eks. et ”dick-pic” uopfordret, til en der ikke har bedt om det.

Hurtcore – er når en person presses til at krænke sig selv på nettet. Danmarks Radio juni 2020 afsløret mindst ni bagmænd som har afpresset hundredevis af piger og kvinder til at gøre seksuelle ting ved sig selv, mens ofrene har filmet sig selv. Der har været eksempler på bl.a. piger helt ned til 10-års alderen som afpresses til at ydmyge og torturere sig selv på nettet. Krænkeren presser sine ofre til at gøre ubehagelige og seksuelt krænkende ting ved dem selv, for at få krænkeren til at stoppe med at afpresse dem.

Sexstortion – er en sammentrækning af ordene ”sex” og det engelsk ord for afpresning ”extortion”. Ved sextortion bruger krænkeren seksuelle eller intimt materiale af sit offer til afpresning. Afpresning involverer penge, offeret skal eksempelvis betale penge eller sende flere intime materiale i form af billeder eller videoer til afpresseren for at undgå, at afpresseren deler billederne med offerets familier eller på sociale medier.

Grooming – omfatter tilfælde, hvor en voksen person opbygger en tillidsrelation til en mindreårig, typisk på nettet eller over mobilen, med henblik på senere at begå overgreb mod barnet (Red Barnet, 2018).

[Andre begreber der vil blive inddraget](#)

Pædoфи - en voksen persons seksualdrift rettet mod børn under 15 år og med unge under 18 år. Den voksne kan være bi-, hetero- eller homoseksuelt orienteret (Hansen, Thomsen & Varming 2008, s. 385).

SSP - er en forkortelse på samarbejdet mellem: Skole, Socialforvaltning og Politi. SSP-samarbejdet skal forebygge, at børn og unge mistrives, begår kriminalitet eller kommer ud i et misbrug (VIVE, 2019, s. 8).

Slutshaming - dækker over brugen af nedsættende begreber, fx ”luder, billig”, om personer, der har en adfærd, som en anden person opfatter som uanstændigt (VIVE, 2018, s. 34).

Videnskabsteoretisk ståsted

Følgende vil omhandle valg af videnskabsteoretisk ståsted. Vi vil i det følgende også redegøre for hvordan vi konkret vil bruge fænomenologien som baggrund for hvordan vi vil arbejde med og

fortolke vores empiri. Der inkluderes eksempler på hvordan operationaliseringen af den fænomenologiske tilgang, udføres i dette afsnit.

Fænomenologi

Vi ønsker at gøre os helt klart hvordan vi vil undersøge emnet DSK, derfor anvender vi et videnskabsteoretisk perspektiv på projektet.

Dette speciale vil tilstræbe sig en fænomenologisk undersøgelse af hvordan digitale sexkrænkelser opleves. Søren Rudbæk Juul, Lektor på Institut for Sociologi og Socialt arbejde, Aalborg Universitet, peger på at fænomenologi betyder "læren om det, som viser sig for os" (Juul & Pedersen, 2012, s. 65). Filosofen Edmund Husserl kan anses som fænomenologiens fader og hans arbejde gjorde bl.a. op med positivismens måde at føre videnskab på. Det særlige ved fænomenologien og der hvor den adskiller sig fra den moderne videnskab er, at den verden der viser sig for mennesket er den eneste virkelige verden (Juul & Pedersen, 2012, s. 66). Husserl mente at fokuset på menneskets oplevelser og denne form for subjektivitet ikke var en blødere videnskab, men omvendt var den en søgen på at finde erkendelse på sikkert grundlag. Denne viden opstået heraf, skulle bygge på en streng videnskab (Juul & Pedersen, 2012, s. 68). Husserl plæderede for at menneskers førvidenskabelige samt spontane livsverden var gået tabt i den moderne videnskab og kløften herimellem er det der skal undersøges. Fænomenologien ønsker derfor at vende tilbage til sagen og det der viser sig (Juul & Pedersen, 2012, s.68). Vi ønsker at anvende fænomenologien til at få så rene beskrivelser af vores informanternes livsverden, nærmere bestemt deres oplevelser af fænomenet digitale sexkrænkelser. Det tilsigter vi at opnå via. udøvelse af reduktion og epoché, at sætte vores egne forforståelser i parentes, særligt i interview- og dataindsamlingsperioden af skrivefasen (Juul & Pedersen, 2012, s.71). Reduktion og epoché vil udvide vores erfaringsfære. Vore egne forforståelser vil der blive redegjort for i metodeafsnittet.

Alfred Schutz

Der er mange der har videreudviklet på Husserls betragtninger og teser om fænomenologien og én af dem er sociologen Alfred Schutz. Schutz fænomenologiske idéer om førsteordensbegreber og andenordensbegreber vil vi bruge aktivt i vores bearbejdning af transskriberet materiale. Først vil der dog følge en kort redegørelse for hvordan Alfred Schutz har bidraget til måden at betragte videnskabsteorien på. Han er, ligesom Husserl, optaget af den transcendentale fænomenologi. Husserl taler om videnskaben der ligger i den transcendentale subjektivitet; hvordan man kan opnå objektiv

viden om verden på baggrund af subjekternes erfaringer i mangfoldighedens navn (Juul & Pedersen, 2012, s.69).

Schutz mener at livsverdenen befinder sig i hverdagslivets hændelser, generelle accepterede sociale spilleregler og institutioner. Ligesom Husserl forstår Schutz livsverdenen som den hverdagslige verden mennesker umiddelbart oplever og lever i, så sker der en "naturlig indstilling", hvilket betyder at mennesket i sin livsverden orienterer sig på baggrund af common sense viden og ikke abstrakte teorier. Mennesker gør sig erfaringer med hinanden og derigennem opbygger de kategoriseringer de deler med hinanden. Dette kommer der et know how ud af som der trækkes på af mennesket i hverdagen og mennesket fortolker hinanden og fænomener derigennem (Juul & Pedersen, 2012, s.83) Vi orienterer os altså ud fra normalitetsforventninger, typificerede handlemønstre, og common sense betragtninger som er internaliseret gennem social samhandlen med andre subjekter. Hvis det opleves gentagne gange at normalitetsforventninger ikke indfries, betvivler vi dem og dermed opstår der rum for nye typificeringsprocesser og dermed kan der ske social forandring (Juul & Pedersen, 2012, s.84). Netop dette rum, ønsker vi at undersøge hvor er i børn, unges og professionelles erfaringer med DSK. Schutz har fokus på de common-sense forståelser der ligger i den sociale samhandel der foregår mellem mennesker. Det har vi også. Vi vil helt konkret bruge Schutz på følgende måde:

Vi vil bruge førsteordensbegreber, som er de forståelser som aktører i deres livsverdener umiddelbart kategoriserer som fænomener i hverdagen. F.eks.: ulækker mad.

Andenordensbegreber er de kategoriseringer forskere bruger. F.eks.: madkvalitet.

Schutz mener hermed at andenordensbegreberne skal kunne vises tilbage til førsteordensbegreberne da det er dem andenordensbegreberne bør bygge på (Juul & Pedersen, 2012, s.87).

Et førsteordensordensbegreb er i vores undersøgelse f.eks. at informant siger at man ikke kan søge støtte hos en skolelærer, der ikke ved noget om DSK. Andenordensbegrebet omsætter vi til utryghed.

Kritik af fænomenologien

Særligt Schutz tilgang til fænomenologien er blevet kritiseret for at være for mikroorienteret (Juul & Pedersen, 2012, s.84). Denne kritik peger på de strukturelle magtforhold i samfundet som kan have indvirkning på, det enkelte individs handlemuligheder. Individets hverdagslivet kan netop ikke afkobles fra disse strukturer, og at samfundsvidenskaben skal producere generelle forklaringer der ligeledes ser på forhold på makroniveau, der ikke kan udelukkes kan have indvirkning på det enkelte individ.

Metode

I dette speciale har vi som tidligere beskrevet en fænomenologiske tilgang, hvorfor det er subjekternes oplevelser og viden, vi er optagede af at få frem i vores undersøgelse. Vi anvender derfor den kvalitative forskningsmetode. Formålet med det kvalitative forskningsinterview er at forstå temaer i den levede dagligverden ud fra subjekternes egne perspektiver (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 45). Med dette metodeafsnit vil vi argumentere for de metodiske valg vi har foretaget os undervejs i specialet. Først vil vores forforståelser og tanker ift. emnet DSK blive præsenteret. Dernæst vil vi redegøre for vores metodevalg samt de overvejelser og beslutninger vi har gjort os i de forskellige faser under empiriindsamlingen og den videre databearbejdning. Metodeafsnittet afsluttes med en beskrivelse af hvordan vores forskningsmæssige overvejelser har været, samt hvordan vores valg af metode konkret udspiller sig i mødet med vores genstandsfelt.

Forforståelser

I henhold til vores fænomenologiske ståsted er det på sin plads, at vi er så åbne som muligt, hvad angår vores viden eller forforståelser indenfor feltet. Det indbefatter, at vores tidligere erfaringer eller viden sættes i "parentes". Formålet med det er, at vi møder undersøgelsesfelt så åbent som muligt uden at vores viden spænder ben for vores informanternes umiddelbare erfaringer med DSK.

Husserl kalder det for den fænomenologiske reduktion og anvender betegnelsen epoché (Juul & Petersen, 2012, s.70). Epoché er med andre ord det første og helt afgørende skridt indenfor fænomenologiske videnskabelse og dermed det første metodiske begyndelsesskridt for specialet.

Emnet DSK blandt børn og unge har vi fulgt med i med stor interesse og har kunne konstatere de alvorlige konsekvenser, der er forbundet hermed for henholdsvis ofrene og krænkerne. Vi er begge uddannede socialrådgivere og er hverken på bacheloruddannelsen eller på kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde blevet undervist i den digitale udvikling eller de udfordringer det kan have for børn og unge. Alligevel har vores interesse for emnet gjort, at vi løbende har holdt os opdateret om emnet, hvorfor vi under første semester på kandidatuddannelsen skrev et mindre projekt om emnet. Det vi fandt ud af var, at digitale sexkrænkelser blandt børn og unge er et komplekst område, som kræver et bredere forståelse af, hvorfor unge begår digitale sexkrænkelser. Ligeledes er der ingen tvivl om, at vi har været kritiske over for lovgivning på området, som grundet en plettet straffe- og børneattest for DSK-krænkerne er med til at udelukke nogle unge fra dele af arbejdsmarkedet. Meget af den viden vi havde om DSK kommer bl.a. fra Umbrella-sagen fra januar 2018, dokumentarudsendelser

og diverse podcasts vedr. ofre for DSK, Red Barnets initiativer, kronikker fra forsvarsadvokater for de dømte, samt rapporter. Vores forhåndsviden i feltet har ført til mange konstruktivt reflekterende diskussioner, som også er blevet udfordret af vores specialevejleder. Disse refleksioner har bidraget til, at vi under hele specialeprocessen har stillet spørgsmålstejn til vores ageren i feltet. I tråd med fænomenologisk epoché har vi tilstræbt at gå åbent til *sagen selv*, hvor vi har forsøgt at sætte teorier og egne forhåndsforståelser i parentes, og beskrive de unge og deres førstpersons-perspektiv som det viste sig for os. Vi er af den overbevisning, at de unges erfaringer med de digitale platforme kan skærpe vores viden yderligere og dermed kaste lys over DSK udefra de unges erfaringer med fænomenet samtidig med, at vi har en formodning om de unges oplevelser og erfaringer kan bidrage til det forebyggende sociale arbejde på området.

Vi har i det ovenstående afsnit haft til hensigt at tydeliggøre vores forforståelser, således at vores teoretiske og personlige antagelser ikke træder i forgrunden for undersøgelsen. Det er vores intention at bevidstgøre og reflektere over vores relation til feltet undervejs og dermed styrke vores fokus på at sætte disse forforståelser i parentes.

Adgang til feltet

Relativt tidligt i processen stod det os klart, at Covid-19 ville sætte naturlige begrænsninger ift. vores adgang til feltet, da alle folkeskolerne lukkede ned. Vores bekymringer var, at det ville være en kritisk og tidskrævende proces, hvis vi skulle skrive til en skoleleder, som givetvis havde travlt grundet de udfordringer Covid-19 måtte have for den enkelte skole, og dermed vil vi risikere, at processen til at få kontakt til vores informanter vil blive langtrukken.

Vi gjorde derfor brug af vores netværk som indgang til vores informanter, og i det her tilfælde de unge. Netværksindgangen dækker over mange fremgangsmåder, men fælles for dem er, at man bruger en tredjepart - inden eller uden for organisationen - til at etablere kontakt og eventuel adgang til organisationen (Andersen, 2014, s. 129). Vores adgang til feltet skete gennem flere af vores perifere bekendte, som kunne sætte os i kontakt med en klasselærer for målgruppen. Efterfølgende sendte vi mails ud til samtlige mulige kontakter, hvori vi præsenterede vores projekt, herunder de temaer vi gerne vil behandle og vores ønske om hjælp til at komme i kontakt med de unge. Det har været nogle, der ikke meldt tilbage, andre unge hoppede fra, men efterhånden lykkedes det os at komme i kontakt med fire informanter. Vi fik kontakt til to SSP- medarbejdere som ville tilgå projektet, hvorefter vi kunne afholde vores interviews. Af dem vi havde rettet henvendelse til uden at det lykkedes os, at etablere et samarbejde var; Børns Vilkår, Sex og Samfund, Red Barnet, Kriminalforsorgen, en

skolesocialrådgiver og flere skoleklasser på tværs af årgange takkede ligeledes nej. Fælles for dem alle var, at de syntes vores undersøgelse lød spændende, men grundet Corona, ressourcer eller bare travlhed ville de ikke kunne tilgå specialet. Derudover havde vi kontaktet en forsvarsadvokat som bl.a. har ført mange sager for unge som blev dømt for DSK og som også har skrevet en del kronikker om emnet. Vi fik en aftale, hvor vedkommende ville lade sig interviewe og efterfølgende sætte os i relation til unge der var blevet dømt for DSK, herunder deres forældre. Pga. advokatens arbejdsbyrde har været for tung, blev det desværre ikke til noget, hvorfor vi måtte opgive det til sidst.

Etiske overvejelser - børn og unge som informanter

Kun ved at spørge børn og unge selv, kan vi blive klogere på og få indblik i deres levede liv.

Uagtet hvor meget vi har læst om fænomenet DSK, vil det unægteligt fordre forståelse at gå direkte til dem der handler om, nemlig børn og unge selv. Formålet med at interviewe børn og unge har været at søge deres viden om DSK, at blive klogere på hvordan de oplever det ud fra deres perspektiv. Når vi inddrager målgruppen som informanter i undersøgelsen, er det ud fra et vidensrationale som kan nuancere dels opkomsten af fænomenet DSK, men derudover kvalificere og styrke det forebyggende arbejde indenfor feltet. Vi er også af den overbevisning at udover det vidensrationale målgruppen kan bidrage med, har børn og unge også krav på et demokratisk inddragelses rationale. Vi finder det etisk forpligtende, at børn og unge også kommer til orde og at deres oplevelser anerkendes - ikke kun i praksis men også inden for forskning. At anvende børn og unge som informanter stiller nogle særlige etiske krav, som vi løbende har måtte reflektere over og forholde os til gennem datatilvirkning. Disse overvejelser vil fremgå nedenfor:

Alle vores interviews med børn og unge foregik i hverdagen og efter skole. Vi var klar over, at vores informanter havde modtaget undervisning fra deres skoler online og har derfor siddet mange timer foran computeren. Derfor havde vi på forhånd tilkendegivet, at interviewet vil være af en halv til en times varighed men i princippet stod det til løbende forhandling. Vi havde i den forbindelse ekstra fokus på at aflæse de signaler vi fik undervejs, som kunne indikere at barnet eller den unge ikke længere kunne fastholde opmærksomheden mod selve interviewsituationen, hvorfor vi efterfølgende ville stoppe. På et tidspunkt stoppede vi et interview efter 59 min., da vi anså det som værende det maksimale af hvad man kan retfærdiggøre i et børn og unge interview. Yderligere havde informanten givet os nogle særdeles følsomme informationer hvorefter vi begge med vores socialfaglige baggrund blev nødt at tilbyde råd og vejledning vedrørende hjælp til håndtering af DSK, for den pågældende informant.

Et andet eksempel på en etisk refleksion, vi gjorde meget ud af var, information til barnet, den unge og deres forældre. Der var en vis sårbarhed omkring emnet. Nogle af forældrene havde udtrykt en bekymring relateret til hvad og hvem der ville have adgang til de interviews deres barn eller unge medvirkede i. Vi gjorde meget ud af formidling af information om formålet med specialet, hvorfor vi ønskede at interviewe børn og unge herunder muligheden for at stille uddybende spørgsmål, hvilket flere af forældrene gjorde brug af. Vi talte med flere af forældrene i telefonen, og var tydelige om reglerne vedrørende samtykke og databeskyttelse som de også modtog skriftligt og underskrev efterfølgende.

Det var med til at fremme forældrenes tillid til os og det var medvirkende til at de følte sig trygge, også set i lyset af, at hvis barnet eller den unge ville have en eventuel modstand på, at forældrene måtte have adgang til empirien.

Udvælgelse af informanter

Forud for afholdelse af interviews havde vi overvejelser om, hvem der kunne være relevant at opsøge som informanter. Vores fokus var centreret om børn og unge og deres oplevelser med DSK, hvorfor det naturlige valg også faldt på, at målgruppens oplevelser med DSK havde en afgørende betydning for den videre analyse. Begrundelsen for at vælge de unge, handler til dels om at tilvejebringe de unges viden og perspektiver i henhold til DSK, men ligeledes med det i sigte at indsnævre vores fokus i specialet. Vi valgte at stræbe efter en differentiering ift. køn, alder og geografisk placering ift. informanter. Vi vidste ikke på forhånd, hvorvidt vores valg ville have en særlig betydning for projektet, men vores overvejelser, eller rettere nysgerrighed, gik på om der var en forskel mellem drenge og pigers erfaringer med DSK og hvorvidt der var forskellige oplevelser i forhold til alder, og hvis det var tilfældet, hvordan disse så kom til udtryk. Undervejs i processen valgte vi at supplere med to yderligere SSP-informanter, som givetvis ikke er målgruppen, men som hver især kan bidrage med faglige perspektiv som erfaringsramme.

Præsentation af informanter

Vores empiriske materiale stammer fra fire interviews i alderen 12-17 år, samt to SSP-medarbejdere med meget forskellige arbejdsopgaver. Desuden fravælges at informere om børn og unge informanternes alder, for at sikre fuld anonymitet, der ikke ville være mulig, hvis alderen afsløredes. Alle interviewene foregik individuelt og via teams med og uden videoadgang. Forud for interviewene indhentede vi skriftligt samtykke fra samtlige af vores informanter, herunder samtykke fra forældre til de unge informanter. Alle vores informanter blev informeret om formålet med vores

projekt, og alle de involverede parter deltog frivilligt og kunne frit vælge, hvad de ville svare på. I den skriftlige information fremgik det ligeledes sikring af deltagerens anonymitet, samt oplysning om sikker dataopbevaring herunder hvornår oplysningerne vil blive destrueret.

Nedenfor vil vi præsentere vores børn og unge informanternes brug af sociale medier yderligere:

Informant	Digitale platforme	Bruger meget tid på sociale medier
X dreng	Snapchat Instagram Playstation	x
X pige	Facebook Instagram Snapchat Twitter Youtube TikTok F3	x
X pige	Instagram Snapchat TikTok Twitter	x
X dreng	Snapchat Instagram TikTok Messenger, Facebook, Youtube Discord Steam Gamer	x

Litteratursøgning

Information og litteratursøgning har været en kontinuerlig fast del af hele specialeprocessen. Helt fra idéfasen for specialet opstod, har litteratursøgning været en vigtig del af kvalificeringen af specialets videnskabelige fundament. Under præciseringen og indkredsningen af problemstillingen samt resten af specialeforløbet, har vi også haft fokus på det. Vi valgte at kombinere systematisk søgning med kædesøgning (Olesen & Monrad, 2018, s. 66). Fordelen med det har været, at vi ved den systematiske søgning kunne søge efter bestemt litteratur inden for specifikke emner relateret til DSK. F.eks.: *straf, umbrella sagen, billeddeling uden samtykke, Grooming* mv. Omvendt kunne vi med kædesøgning lade os føre fra en god reference til en anden, og således opnå mere viden gennem litteratursøgning inden for et bestemt tema. Vi har foretaget søgninger både på danske og udenlandske databaser og har anvendt engelske og danske søgeord i bl.a. Google Scholar, herunder Aalborg Universitets projektbibliotek. Endvidere har vi anvendt Aalborg Universitetsbiblioteks Primo søgemaskine som gav adgang til rapporter, artikler mv. Derudover har vi bl.a. brugt forskellige organisationers hjemmesider F.eks. Red Barnet, Det Kriminalpræventive Råd, VIVE mv. Desuden skal det nævnes, at vi har brugt litteratur fra studiet, ligesom vores vejleder har introduceret os til litteratur inden for kriminologi vi ikke havde kendskab til forud for specialestart.

Indsamling af empiri - herunder interview metode

Vi har som beskrevet tidligere anvendt individuelle kvalitative forskningsinterviews under indsamling af vores empiri. Det har givet os muligheden for at nærme os interviewpersonernes livsverden ud fra deres egne subjektive perspektiver på DSK. Vores valg af denne forskningsmetode hænger således sammen med fænomenologiens livsverdensbegreb. I kvalitativ forskning er fænomenologi i almindelighed et begreb, der peger på en interesse for at forstå sociale fænomener ud fra aktørernes egne perspektiver og beskrive verdenen, som den opleves af subjekterne, ud fra den antagelse at den vigtige virkelighed er det, mennesker opfatter den som (Järvinen & Meyer-Mik, 2017, s. 87). For at sikre en så fænomenologisk tilgang som mulig, havde vi inden selve interviewet udarbejdet en interviewguide. Det var ikke tale om en interviewguide med stramt strukturerede standardspørgsmål men en interviewguide med fokus på forskningsemnet ved at stille åbne spørgsmål. Fordelen med sådan en tilgang er, at det er op til interviewpersonen at få de dimensioner frem, som han eller hun mener, er vigtige inden for undersøgelsesteamet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 52).

Vi valgte denne tilgang, dels for at stille så åbne spørgsmål som muligt, men også for at sikre

samme udgangspunkt og dermed samme præmis for alle informanterne, men at det blev op til den enkelte, hvad de vil fremhæve som værende vigtige ift. deres egne oplevelser og meninger til emnet. Vores rollefordeling under interviewene blev således, at den ene interviewede, mens den anden tog notater, i tilfælde af, at der var behov for uddybende svar eller afklaring med bestemte udsagn, som der kunne spørges ind til sidst i interviewet. Det har styrket vores forståelse af de unges udsagn, hvor der fremkom utydeligheder, eller hvor deres udsagn kunne tolkes på flere måder. Denne strategi var medvirkende til, at vores informanter blev citeret korrekt og dermed fremme deres umiddelbare erfaringer med udgangspunkt i deres hverdagsoplevelser med forskningsemnet. Således har vi kunne fjerne vores mulige tvivlsomme forståelse af informanternes udsagn, og fokusere på nøjagtigt at beskrive hvad aktørernes erfaringer var, som det viste sig for dem.

Transskription

Vi har transskriberet alle vores interviews in extenso, for at være så tæt på det talte sprog som muligt. Den skrevne tekst og lydoptagelserne udgør tilsammen materialet til den efterfølgende meningsanalyse. Fordelen ved videointerviews har været et større fleksibilitet og har været tidsbesparende for samtlige af vores informanter. Ligeledes har videointerviewene givet en rigere mulighed for at begrænse risikoen for at fejlfortolke vores informanternes fortællinger, da vi kunne sammenholde og observere den interviewedes ansigts- og kropsudtryk, ordenes klang, pauser og lignende, ledsaget af den interviewedes udsagn undervejs i transskriberingsprocessen (Kvale & Brinkmann, 2015, s.77). I forhold til vores unge informanter forestillede vi os, at den fysiske distancering vil kunne gøre det lettere for dem at tale åbent om følsomme emner, hvilket vi vurderede var en fordel.

Omvendt har det ikke været helt uden udfordringer at foretage videointerviews. Tekniske udfordringer i form af internetafbrydelser, eller kortvarige forstyrrelser fra familiemedlemmer, har været forhold vi måtte forholde os til. Dog har vi hurtigt kunne genetablere interviewet uden at det havde den store betydning i det samlede vurdering og kvaliteten af vores samlede empiri.

Kodning herunder analysestrategi

I dette afsnit vil vi præsentere den anvendte analysestrategi under bearbejdning af den indhentede empiri. Vores analysestrategi havde et *induktivt* afsæt, idet de empiriske fund træder i forgrunden fremfor vores forudfattede ideer og viden om feltet. (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 259).

Vi lader os inspirere af Giorgis fire fænomenologiske analyse principper, som har til hensigt at åbne vores bevidsthed, således at fænomenerne kan træde frem så klart som muligt uden at disse påvirkes

af forskerens forforståelser og fordomme samt Schutz' første-og andenordensbegreber (Järvinen & Mik- Meyer, 2017, s. 87). Metoden er ligeledes brugbar under kodning, herunder meningskondensering af empirien. Meningskondensering kan tjene til at analysere omfattende og ofte komplekse interviewtekster ved at søge naturlige meningsenheder og udlægge deres hovedtemaer. Disse temaer kan derefter gøres til genstand for mere omfattende fortolkning og teoretiske analyser (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 270).

I henhold til Giorgis fire analytiske principper, vil vi nedenfor illustrere bearbejdningen af vores empiriske materiale i fire trin:

1. Indledningsvis genopfriskede vi fænomenologiens epoché, således at vi kunne tilgå empiriens kodningsproces så åbent og fordomsfri som muligt og dermed sætte vores viden i parentes. Dernæst læste vi alt de transskriberede interviews flere gange, fælles og hver for sig.
2. Efter vi havde opnået et overblik og godt kendskab til materialet, gennemgik vi alle interviewene endnu en gang med henblik på at etablere og finde meningsenheder som det udtrykkes og erfares af interviewpersonerne i henhold til genstandsfeltet.
3. Derefter gik vi tilbage til trin 1, hvor vi læste vores interviews igennem endnu en gang med henblik på at søge efter meningsenheder med det formål at transformere disse til kategorier eller temaer ud fra vores informanternes synspunkter i henhold til feltet. Herunder første- og andenordensbegreber.
4. Slutteligt samlede vi alle de meningsenheder vi fandt på tværs alle vores interviews for derefter inddele dem i temaer. (Järvinen & Mik- Meyer, 2017, s. 88).

Nedenfor vil vi illustrere eksempler på bearbejdningen og datakodningen af vores indsamlede empiri.

Trin 1	Gennemlæsning af det transskriberede materiale
Trin 2	Eksempel på meningsenheder som kommer frem under interview med I3. <i>Det tænker jeg kan være på grund af man måske ikke i dag taler så meget med voksne om sådan nogle ting, men måske holder det lidt for sig selv og tænker det kan jeg godt klare selv. Det kan jeg ihvertfald kende på mig selv. jeg ved ihvertfald godt at jeg nogle gange</i>

	<p><i>hvis jeg har problemer, så tænker jeg, jeg behøver ikke rigtig en voksen, det kan jeg godt klare selv.</i></p> <p><i>[...] det tror jeg lidt alle synes. mange unge vil jo gerne være voksne nu hvor de er blevet unge</i></p> <p><i>[...] nu er jeg alligevel ung nu kan jeg jo, jeg føler jeg kan klare det hele. [...] hvis man kommer til sine forældre og siger "jeg har sendt et nøgenfoto og nu skal jeg i fængsel i to uger" eller hvor lang tid det er, altså så ved jeg ikke hvordan man skulle sige det, fordi de skal jo have det at vide men altså. f.eks. hvis man kunne få nået at stoppe det, så tænker jeg at jeg ville snakke med sådan noget lærer... pædagog. voksenagtigt.</i></p>
Trin 3	<p>Meningsenheden transformeres og kategoriseres under dette trin til:</p> <p>Voksens indblanding i de unges digitale liv.</p>
Trin 4	<p>Denne kategori kommer senere til at høre under teamet:</p> <p>Forældres, lærere og pædagogers indblik i de unges liv på de digitale platforme.</p>

Trin 1	Gennemlæsning af det transskriberede materiale
Trin 2	<p>Eksempel på meningsenheder som kommer frem under interview med I1</p> <p><i>[...] altså der tit sådan nogen drenge på min alder eller ældre der også spørger os piger om sådan nudes og røvbilleder</i></p> <p><i>[...] jeg sad sådan i fritidsklub jeg tror jeg fik mit første nøgenbillede af en drengs pik da jeg gik i 4, fordi han bare random bare sendte det til mig.</i></p> <p><i>[...] Der er folk der har skrevet at de har videoer af mig fra mit vindue på sådan noget anonym noget</i></p> <p><i>[...] men der kommer aldrig nogen videoer eller billeder ud, så det har været for at skræmme mig.</i></p>

Trin 3	Meningsenheden transformeres og kategoriseres under dette trin til: Efterspørgsel af intime billeder, afpresning og krænkende henvendelser med nøgenbilleder af andre mænd og drenge.
trin 4	Denne kategori kommer senere til at høre under teamet: krænkende henvendelser på nettet samt grooming.

De ovenstående temaer vil blive behandlet i analysedelen, disse temaer vil være genstand for mere omfattende tolkninger og teoretiske analyser der går ud over det, der umiddelbart fremtræder i empirien. Vi ønsker at finde meningsstrukturer og betydningsmønstre, der ikke umiddelbart forekommer i den direkte tekst. (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 270).

Valgt af teori

For at kunne undersøge fænomenet DSK nærmere, vil vi inddrage en række teorier med relevans for besvarelsen af problemformuleringen. Følgende afsnit vil indeholde en redegørelse for Fuller & Myers' værdikonfliktteori, efterfulgt af Spector & Kitsuse's fase-teori og Loseke's teori om succesfulde claims. Derefter vil der følge en redegørelse for Balvig & Holmbergs perspektiver og teorier om social pejling, flertalsmisforståelser og forebyggelse, og slutteligt vil der redegøres for teori om neutraliseringsteknikker af Gresham M. Sykes og David Matzas.

Fuller & Myers

For at belyse hvordan det sociale problem kan ses som en værdikonflikt, vil sociologerne Richard C. Fuller & Richard R. Myers' værdikonfliktteori inddrages. Fuller & Myers definerer et socialt problem således at det eksisterer når der er en tilstand af afvigelse fra sociale normer, der i forvejen er anerkendt af en stor gruppe i samfundet (Fuller & Myers, 1941, s.25). De mener at et ethvert socialt problem har et subjektivt og objektive aspekt og de mener at sociale problemer er skabt af værdikonflikter (Fuller & Myers, 1941, s.27).

De klassificerer forskellige sociale problemer således:

1. Fysiske problemer

2. Menneskeskabte problemer
3. Moralske problemer

(Fuller & Myers, 1941, s. 27)

Der vil blive inddraget eksempler på hvordan man kan identificere de sociale problemer ift. DSK ud fra ovenstående.

Kritikken af Fuller & Myers kan falde på at deres teori er noget forældet, da der eksisterer modstridende viden i dag. Deres betragtninger vedrørende at det hele handler om videnskabelig viden, kan virke en anelse forsimplet. Derfor vælges de kun til at belyse hvordan der er værdikonflikter, som kan have betydning for forebyggelsen af DSK og derfor inddrages der også nyere teori til supplerung af deres værdikonfliktteori.

Spector & Kitsuse

Sociologerne Malcolm Spector & John I. Kitsuse har udviklet en fase-teori ang. sociale problemers opståen og kan forklare hvorfor et socialt problem, forbliver et socialt problem eller foretager sig.

De har videreudviklet på Fuller & Myers fase-teori, hvor deres videreudvikling bliver central i analysen. Spector & Kitsuse mener at Fuller & Myers teori om at den førnævnte objekttilstand er mangelfuld (Spector & Kitsuse, 1973, s.146). De er optagede af den politiske proces, og de subjektive definitionsprocesser og gør på sin vis op med den funktionalistiske tilgang til sociale problemer. Deres clamsmaking teori kan bruges til at forklare hvorfor eventuelle fund i empirien endnu ikke er klassificeret som regulære sociale problemer, hvorfor det kan være med til at belyse hvorfor de omkringliggende problemer vedr. DSK endnu ikke kan være blevet anerkendt.

De opererer med fire forskellige komponenter i deres clamsmakingteori, der søger at forklare hvordan sociale problemer opstår mellem en claimsmakinggruppe, andre grupper i samfundet, samt regeringsorganer og hvordan disse er konstrueret. Det vil blive berørt i nærværende analyse:

1. Agitation
2. Legitimering og "Omklamring"
3. Fornyede krav mod håndtering af problemet
4. Protestgruppens genopståen

(Egen oversættelse, Spector & Kitsuse, 1973, s.146)

Kritikken af Spector & Kitsuse's teori kan lyde at det enkelte menneske kan gå tabt i deres analyse, hvorfor der vil fokuseres på betydningen af hvordan de sociale problemer vedr. DSK har indflydelse på det nuværende forebyggende arbejde, der er, i form af institutioner, lovgivning samt empiri fra

SSP-medarbejdere. Spector & Kitsuse søger hvordan konstruktionen af det sociale problem har betydning og det er netop vi vil belyse.

Donileen Loseke

For at rejse claims i samfundet og få et socialt problem på dagsordenen, vil der blive inddraget elementer af Professor Emeritus i sociologi, Donileen R. Losekes teori om hvordan man konstruerer et socialt problem succesfuldt. Loseke kan siges at forholde sig praksisnært til claims og har udviklet 7 elementer, der skal være til stede for at skabe et claim, der ejer særlige egenskaber for at få befolkningen til at reagere og konstruere det sociale problem ud fra claimet (Loseke, R. D., 2011, s.306-316). Hendes 7 elementer vil blive inddraget i nærværende analyse for at belyse, hvorfor diverse claims, der allerede er rejst i forbindelse med DSK, kan være at overse i forebyggelsen samt for at belyse hvordan et claim ansporer befolkningen til at "gøre noget ved det".

Balvig og Holmberg

Den måde, vi handler på, og vor adfærd er i høj grad styret af normer. Det er det overordnede tema Flemming Balvig og Lars Holmberg behandler i bogen "*Flamingoeffekten*" (Balvig & Holmberg, 2014, s.15). Der er i bogen især fremsat teorier om social overdrivelse, flertalsmisforståelser og social pejling, samt perspektiver på forebyggelsen af risikoadfærd hos børn og unge.

Den amerikanske eksperimentalspsykolog Floyd Henry Allport (f. 1890, d. 1978) var ophavsmanden til begrebet *pluralistisk uvidenhed* og den første kendte anvendelse af begrebet *flertalsmisforståelser* går tilbage til 1920'erne. Senere hen har forskere i Norge tidligt sat deres spor i udforskningen af flertalsmisforståelser. Den første undersøgelse af mulige sociale misforståelser vedrørende specielt forholdet til alkohol blandt unge - ikke blot i Norden, men globalt, blev foretaget i Oslo i 1960 af to norske kriminologer Ragnar Hauge og Nils Christie (Balvig & Holmberg, 2014, s.15).

For Danmarks vedkommende blev der gennemført hashforsøget tilbage i 1960'erne og senere det såkaldte "Ringstedforsøg" iværksat og gennemført 2001-2004. (Balvig & Holmberg, 2014, s.31). Ringstedforsøget havde det formål at teste social pejling som præventiv metode i Danmark. Intentionen med forsøget var, for det første at gennemføre et forsøg, der ikke fokuserede på universitetsstuderende, men på skoleelever. Balvig og Holmbergs tanke var enkel, at *ægte* forebyggelse må foregå *inden* en bestemt uønsket adfærd begynder at sprede sig, for ellers bliver mere behandling end "ægte" (primær) forebyggelse (Balvig & Holmberg, 2014, s.31). For det andet var ideen at undersøge, om det ikke kunne være muligt at forebygge mange forskellige former for risikoadfærd på en gang. For det tredje skulle tiltaget ikke have karakter af en mediekampagne, men

bestå af feedback vedrørende de normer, der var så tætte på de enkelte børn og unge som muligt. (Balvig & Holmberg, 2014, s. 31). Eksempelvis kunne man tage udgangspunkt i normerne inden for DSK i en social kontekst f.eks. blandt klassekammeraterne.

Balvig & Holmberg opererer med forskellige begreber og forklarer, at hvis der er uoverensstemmelser mellem de faktiske og de oplevede normer, taler man om *sociale misforståelser*. Hvis man som ung tror, at en bestemt adfærd i relation til DSK er normen, mens dette faktisk ikke er tilfældet, er der tale om en social overdrivelse. Det forhold, at unge modtager “dick-pics” fra fremmede og italesætter det som “sådan er det jo bare i dag”, kan tolkes som en sociale overdrivelse og en flertalsmisforståelse, der kan udvikle sig til at være selvopfyldende profetier.

Hvis man tror, at noget ikke er normen, men dette faktisk er tilfældet, er det en social underdrivelse. (Balvig & Holmberg, 2014, s.20). En *ægte* flertalsmisforståelse er til stede, når et flertal tror, at en bestemt adfærd eller holdning er normen, hvor dette faktisk ikke er tilfældet. (Balvig & Holmberg, 2014, s. 20). Balvig og Holmberg anså social pejling som værende et lovende tiltag til mindskelse af børn og unges risikoadfærd. Gennem forsøg er det vist, at det kan virke. Ringstedforsøget, hvis fokus var på rygning hos elever fra mellemskolen, herunder deres forestilling om rygning, formåede at påvise, at elevernes sociale overdrivelser vedrørende andres rygning var lavere et år efter forsøget var gennemført. Forsøget opnåede ligeledes bredspektrede effekter og medførte, at elevernes sociale overdrivelser vedrørende andres risikoadfærd på andre områder f.eks. hashrygning, alkohol, mobning eller hærværk, var lavere et år efter forsøget (Balvig & Holmberg, 2014, s.117). Balvig og Holmberg fremsætter 6 perspektiver, der tilsigter at påvirke den sociale side med henblik på at forebygge risikoadfærd. Formålet med disse perspektiver er systematisk at iværksætte en vifte af tiltag, der kan klargøre normerne og styrke den sociale kapital, ikke *kun* for at forebygge risikoadfærd, men også for at øge børnenes og de unges trivsel i forhold til skolen, samt i forhold til deres liv i det hele taget (Balvig & Holmberg, 2014, s.368). Disse 6 perspektiver var følgende:

- For det første er det kun i folkeskolen, man har tilnærmelsesvis alle børn og unge til stede.
- For det andet er det kun her, man så at sige har muligheden for at skabe “ægte” primær forebyggelse, dvs. indsatser der finder sted på et tidspunkt før nogen eller hvor i hvert fald kun få er begyndt på det, man vil påvirke som f.eks. kriminalitet.
- For det tredje er det en generel kriminalpræventiv erfaring, at tidlige indsatser aldersmæssigt er mere effektfulde såvel på kort som på lang sigt.
- For det fjerde handler social pejling om at påvirke det enkelte individs forhold til den for ham eller hende særligt betydningsfulde sociale kontekst.

- For det femte er det relativt nemt og ligetil og uden de store praktiske forhindringer at gennemføre social pejling i skoleklasser. Det er hverken særligt tidskrævende eller ressourcekrævende.
- For det sjette kan social pejling i skoleklasser direkte bruges til at forbedre det indlæringsmæssige klima, og dermed elevernes faglige udbytte (Balvig & Holmberg, 2014, s.367).

En af de udvidelser af social pejling, som forekommer os nærliggende og som Balvig & Holmberg også nævner, er en systematisk inddragelse af forældrene, hvor fokus er på elevernes forestillinger om forældrene, og på samme vis forældrenes forestillinger om eleverne med det formål at videreformidle viden om DSK, herunder reducere de misforståelser der kan fremtræde iht. fænomenet.

Gresham M. Sykes og David Matzas

Neutraliseringsteknikker er en slags efterrationaliseringer, som lovovertrædere ofte angiver som den bagvedliggende årsag til, at de overtræder samfundsnormer (Sykes & Matza, 1957).

Teorien blev oprindeligt formuleret som et modsvar til Sutherlands teori om *differential association* og subkulturteori jf. Cohen (Sykes & Matza, 1957, s. 664). Sykes & Matza er enige med Sutherland i, at kriminel adfærd indlæres gennem social interaktion med andre. Der, hvor de mener Sutherlands teori, er mangelfuld, er at teorien om *differential association* ikke forholder sig til det specifikke indhold af det, der læres gennem interaktionsprocessen. Derudover mener Sykes & Matza, at Cohens subkulturteori, der tilskrev subkulturelle fællesskaber og identiteter en stor betydning i udviklingen af kriminelle normer og værdier, er det tidspunkt, hvor den kriminelle adfærd opfattes som normal. Det har den betydning, at lovovertræder retter sig efter bestemte regler, der er uafhængige og dermed adskiller sig fra det omkringliggende samfund. Med andre ord afviser disse grupper de traditionelle konventionelle normer til fordel for gruppespecifikke normer i deres egne subkulturelle fællesskaber. Det mente Sykes & Matza var overvurderet. Men derimod argumenterer Sykes & Matza for, at selv de samme kriminelle handlinger var indlejret i det herskende værdifællesskaber ligesom majoriteten, og når de overskrider normerne i dette fællesskab, vil de føle skyld og skam. Det er en nødvendighed at "neutralisere" disse følelser for at fortsætte med den afvigende adfærd (Sykes & Matza, 1957, s. 664).

Følgende begrebsdefinition vil blive præsenteret med udgangspunkt i Sykes & Matzas teori om *neutraliseringsteknikker*. Selvom begreberne er udviklet selvstændigt og kan anvendes adskilt, flyder de også sammen og kan bruges i forlængelse af hinanden.

Sykes & Matza benytter fem neutraliseringsteknikker: Det første er *The Denial of Responsibility* (*Benægtelse af ansvar, egen oversættelse*), f.eks. at den kriminelle gerning var et resultat af dårlige sociale opvækstvilkår (Sykes & Matza, 1957, s. 667). Den anden neutraliseringsteknik er *The Denial of Injury* (*benægtelse af skade, egen oversættelse*), såsom at man låner en bil, snarere end at man stjæler den. Var forløbet ikke blevet afbrudt af politiet, var bilen blevet afleveret tilbage, støvsuget og med fuld tank. (Torsten, Rosendahl, Langager, & Petersen, 2015, s. 211).

The Denial of Victim (*Benægtelse af offer, egen oversættelse*) er den tredje teknik; man kan benægte, at der er et egentligt offer for forbrydelsen, f.eks. hvis tyveriet sker fra en større virksomhed eller lignende. Individet tager ikke ansvar for sin handling; Hvis skaden ved at dele et billede uden samtykke, der ikke bliver opdaget, kan det være svært at identificere, og så kan handlingen således blive mere acceptabel (Sykes & Matza, 1957.s.668). Hvis den ulovlige billeddeling ikke har konsekvenser, fordi det ikke bliver opdaget, vil det kunne føre til en mere normaliseret adfærd, som vil kunne have indflydelse på, hvorvidt man gentager handlingen igen. *The Condemnation of the Condemners* (*Fordømmelse af fordømmerne, egen oversættelse*), er den fjerde teknik; Her prøver man at skifte fokus og fremhæve, hvordan de der fordømmer den kriminelle gerning, faktisk er dem, der fortjener fordømmelsen (Torsten, Rosendahl, Langager, & Petersen, 2015, s. 211). Det kan ofte gå ud over autoriteter, det kunne f.eks. være politiet, forældre eller andre voksne som skolelærere eller lign.

Den femte og sidste neutraliseringsteknik er *The appeal to higher loyalties* (*I højere sags tjeneste, egen oversættelse*). Endeligt kan man fremhæve, at det blev gjort i en højere sags tjeneste. Dette kan for eksempel betyde, at man vil ofre samfundskrav til fordel for mindre sociale grupper såsom, venskabsgrupper, søskendepar eller kriminelle bander (Sykes & Matza, 1957.s.669). Det kan for eksempel betyde, at en ung som er med i en chatgruppe med vennerne, hvori der deles krænkende materiale, og vedkommende kan komme i et dilemma mellem enten at overholde loven ved at melde det eller gå ud af chatgruppen og være en del af vennegruppen ved at tage del i det eller acceptere den handling, som finder sted i chatten.

Analyse del 1

Følgende afsnit vil indeholde en redegørelse over forskellige tiltag og måder at håndtere DSK på i vores samfund. Ydermere vil der blive redegjort for en række interesseorganisationer der har stillet skarpt på forebyggelse og efterbehandling, når skaden er sket. Der vil ydermere blive analyseret på hvordan forebyggelse af DSK påvirkes af konstruktionen af det sociale problem via. Fuller & Myers, Spector & Kitsuse samt Loseke. Afsnittet vil udgøre en besvarelse af spørgsmålet: ”Hvad betyder konstruktionen af det sociale problem af DSK, for forebyggelsen som den er tilrettelagt nu?”

Overblik - forebyggende tiltag

I Danmark har vi en lovgivning, der er blevet hårdere, når der skal idømmes straf ift. DSK. Det lyder således i Straffeloven: Justitsministeriets lov nr. 126 af 15/4 1930, jf. lovbekendtgørelse nr. 1650 af 17/11 2020 med følgende ændringslove indarbejdet:

“§ 264 d. Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, som uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed. Bestemmelsen finder også anvendelse, hvor meddelelsen eller billedet vedrører en afdød person.

Stk. 2. Foreligger der under hensyn til oplysningernes eller videregivelsens karakter og omfang eller antallet af berørte personer særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 3 år” (Socialjura, 2021).

Ydermere kan man straffes efter Straffelovens §235 der lyder:

“Den, som udbreder pornografiske fotografier eller film, andre pornografiske visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor barnets liv udsættes for fare, hvor der anvendes grov vold, hvor der forvoldes barnet alvorlig skade, eller hvor der er tale om udbredelse af mere systematisk eller organiseret karakter.” (Socialjura, 2021)

Sidstnævnte kan indebære konsekvensen af at få en plet på børneattesten, hvilket kan betyde at man ikke kan få job eller uddannelse, der beskæftiger sig med børn og unge under 15 år i de næste 20 år af livet (Johansen, P.F., 2020)

Dette er med i de 19 omtalte initiativer fra Regeringen, der har ud over at skabe en retfærdighedsfølelse hos ofrene, også kan bidrage til forebyggelse på området som en form for afskrækkelse.

SSP beskæftiger sig med området og bl.a. været med i nogle projekter vedrørende hjælp til ofre af DSK i Espergærde Kommune (Koppel & Duus, 2019). SSP har yderligere foretaget målinger af forekomsten af fænomenet og SSP-samrådet har indflydelse på hvordan det lokalt håndteres af SSP i de forskellige kommuner.

Ydermere er der en række organisationer der beskæftiger sig med dette fænomen og der kan siges at tegne sig et mønster af at det kan være svært at orientere sig på de forskellige organisationers hjemmesider. Der følger ikke ikke-udtømmende liste af blot nogle af de instanser der har øje for DSK, for at give en form for overblik:

- Trygfonden den sikre side. (Trygfonden, u.å.) hvilket foregår i samarbejde med Rigspolitiets Nationale Cybercrime Center (N3) og aktivt bruges af SSP til undervisning.
- Børns Vilkår-herunder Børnetelefonen. (Børns Vilkår, u.å.).
- Sex & Samfund (S&S) har fokus på DSK og tilmed at dette skal inkludere forældrene, samt en række undervisningsmaterialer tilgængelige i form af videosekvenser der lægger op til refleksion. (Sex & Samfund, 2018).
- Sex & Samfund har også hjemmesiden <https://determinkrop.dk>, hvor der også er videoer der kan informere, dog en smule vagt, vedrørende DSK.
- Red barnet (RB) har som tidligere nævnt været med til større undersøgelser ang. DSK og har en lang række hjælpeinstanser når skaden er sket. Det er blandt via. deres rådgivning sletdet (Red Barnet, u.å.), hvor der både er rådgivning til forældre, børn og fagprofessionelle. Sidstnævnte kan man finde konkret undervisningsmateriale til.
- Center for Digital Pædagogik (CFDP)) har også udviklet konkret undervisningsmateriale, der er alderssvarende. (CFDP, 2017).
- Nationalt Center for Cyber Crime (N3)

- Det Kriminalpræventive Råd, der i samarbejde med en række andre blandt andet har oprettet sikkerdigital.dk, hvor man kan sikre sin familie og børn mod digitale krænkelser. (Sikker digital. uå).
- Maryfonden, der har fokus på bl.a mobning, har også oprettet #stopdigselv, som et slags mantra mod at dele billeder af andre på nettet, hvor der også ligger henvisninger til forebyggelse af DSK for forældre, børn og fagprofessionelle. (alleforenmodmobning.dk).

De forskellige organisationer/institutioner er ofte sammen om at udarbejde projekter vedrørende fænomenet. F.eks. har Medierådet for Børn og Unge sammen med Red Barnet, Center for Digital Pædagogik, TrygFonden, Det Kriminalpræventive Råd samt Connecting Europe Faciliteten under EU, gået sammen om at udarbejde en bog om forebyggelse af DSK. (Medierådet for børn og unge, u.å.).

Der er eksempler på projekter med det formål at forebygge digitale krænkelser ved at uddanne børn, unge og lærere til et digitalt kørekort, bl.a. Wifive. De har også undervisningsmateriale liggende tilgængeligt. (wifive.dk, u.å.).

En anden tendens vi ser, er at advokatfirmaer i højere og højere grad begynder at brande sig på at de tilbyder juridisk støtte i forbindelse med DSK. Njord Law har f.eks. taget stilling til at der skal være et digitalt ansvar og at dette ikke må gå i glemmebogen. (NJORD Law Firm, u.å.).

Ydermere er der eksempler på at teleselskaber er begyndt at tilbyde muligheden for at tegne forsikringer i samarbejde med HELPForsikring til at kunne få hjælp mod digitale krænkelser i sin helhed. (telenor.dk, u.å.).

Dertil er der fokus på det i tv med en lang række dokumentarer, fiktionsserier og der findes mange podcasts både vedrørende at krænke andre og selv have oplevet det.

Der er som tidligere nævnt et hav af muligheder for at gøre sig klogere på forebyggelsen af DSK, men det kræver at man har tungen lige i munden, når man søger efter forebyggelse på området. Det er ofte blandet sammen med emner, der handler om digitale krænkelser som helhed og det virker til at være noget fragmenteret og der er ofte fokus på når skaden er sket.

Kriminalitet og prioritering

De to informanter som arbejder inden for SSP starter med at forklare, at der findes meget andet kriminalitet blandt børn og unge end blot DSK:

I5-SSP udtaler f.eks.:

[...] Og som sagt, så har vi nogle andre ting der fylder meget mere, bandekonflikter og hashsalg og røveri og vold og sådan noget, men altså, det digitale område og digital adfærd har vi haft på dagsordenen i et stykke tid nu. men lige præcis denne her specifikke vinkel, er noget vi er blevet opmærksomme på i kølvandet på Umbrella.”

Fuller & Myers definerer kriminalitet som et menneskabt socialt problem, hvor det er anerkendt som uønsket, men der ikke eksisterer enighed om hvordan man håndterer det. Det virker til at stå klart at DSK anskues som et problem, hvor meget andet kriminalitet prioriteres først. Der er opmærksomhed på det, men bare ikke nok til at få det reduceret ud fra de statistiske målinger der er nu. Det kan også anskues sådan at der eksisterer værdikonflikter i Fuller & Myers optik, i form af at hvad der er vigtigst. Det er nemlig afhængigt af hvor mange der synes det er et problem og det er også noget Spector & Kitsuse har beskæftiget sig med. De mener at sociale problemer bliver til af at de bliver anerkendt af diverse grupper som skadende. (Spector & Kitsuse, 1973, s.147). Dette foregår i deres første stadie af konstruktionen af det sociale problem, hvor man kan argumentere for, at DSK endnu ikke har vundet prioritering og endnu ikke ses som helt nødvendigt at beskæftige sig med fordi der er værdikonflikter mellem grupperne - alene internt i SSP. Da SSP er den forebyggende instans der aktivt er inkorporeret i det sociale arbejde, kan man godt have bange anelser omkring hvordan det påvirker forebyggelsen i praksis.

Selvom det kan skubbe til indignationen vedrørende SSP's prioriteringer - eller måske manglende prioritering på området, er det vigtigt at notere sig, at hele SSP-området er baseret på frivillighed (Vive, 2019, s. 15). Det vil uanset medføre nogle prioriteringer på det forebyggende område for ungdomskriminalitet - det giver jo sig selv. Ydermere betoner I5-SSP igen det digitale område således:

“vi har jo, kan man sige, jo nogle lidt større klumper, som fylder mere end det her. Og det er sådan noget med rusmidler og det her... hvad kan man sige... ovre i den lidt mere alvorlige afdeling, altså... når unge er på vej ud i den mere alvorlige kriminalitet og så videre og så videre...”

Der kan altså siges at være eksempler på - i den grad - at særlige former for kriminalitet blandt børn og unge anses som værende mere alvorlige end andre. Fuller & Myers kan her bruges til at belyse den værdikonflikt der er. Det er en værdikonflikt om hvad der bør prioriteres, og det er vi som samfund ikke enige om, ej heller blot i SSP, som det viser sig her.

Ydermere fortæller I5-SSP også i forbindelse med om der kan uddybes hvilken form for forskning de bruger til forebyggelsen af DSK: *“Ved du hvad, det bliver jeg simpelthen nødt til at svare nej til, for altså, hele det der digitale felt, er sådan set også, ej det passer ikke helt at det er helt nyt, men altså specifikt omkring seksuelle krænkelser og så videre og så videre er rimelig nyt for os, også.”* Det er naturligvis en udfordring for SSP, at DSK er et nogenlunde nyt fænomen.

Straf

Fuller & Myers har fokus på at der kan eksistere moralske problemer, hvor værdikonflikten er mere dyb end i menneskeskabte problemer (Fuller & Myers, 1941, s. 30). Det kan f.eks. dreje sig om straf i forbindelse med DSK. Vores Regering har besluttet at straffen bliver så hård som muligt ved en skærpelse af den. I6-SSP udtaler sig om konsekvenserne af straffen: *“Først og fremmest, så synes jeg at det at man får noget på sin børneattest i forhold til at man har delt en videosekvens, som kan være fordi man har brug for at få det ud af sit system eller fordi man var, ikke var bevidst om at det var ulovligt. Hele det der spektrum der, og i det hele taget, med børneattesten isoleret set, synes jeg at jeg er rigtigt glad for at man har bragt det op fra Børns Vilkår, f.eks. og sagt “er det rimeligt at det skal ind og stå på børneattesten?”[...] at fordi de har delt der her video 1, 2, 5 gange med henblik på at få det ud af systemet, eller kunne tale om det med nogle andre...”[...] Det er meget voldsomt for dem at få ødelagt den fremtidsdrøm.”*

I6-SSP fortsætter: *“og så ved jeg jo også at man fra anklagemyndigheden går efter fængselsstraf i de her sager, men også det synes jeg er... det er virkelig en hård konsekvens”*

Man kan her tale om at I6-SSP, mener at den værdikonflikt der er tale om mht. straffen af det, netop er vigtig at tage, da der bliver lagt op til at de unge ikke altid ved at det er ulovligt at de deler og I6-SSP udtaler yderligere omkring hvilke unge der kan siges at være i kategorien for at være den typiske krænker: *“[...]en ung hvor man tænker, der har vi jo faktisk ikke en kriminalitetsbekymring, men det er en ung der har modtaget en video, som har kigget på den og ikke tænkt over at den måtte man ikke sende videre [...] og det er jo egentligt rimeligt ofte sådan det er...”*. Der uddybes af I6-SSP:

“selvfølgelig er der også nogle af de unge som vi har, som er fokus-unge, som jo også netop heller ikke haft den der konsekvensberegning eller også har de også i det tilfælde, været en lille smule ligeglade [...] men jeg synes ofte at man møder de unge som giver udtryk for at de vidste ikke at man ikke måtte sende det her videre” Yderligere tilføjer I6-SSP:

“Det kan også være nogle unge som giver udtryk for at det var så ubehageligt det indhold jeg så [...] jeg er nødt til at sende det videre, så at der er nogle andre der ser det og så kan vi lige deles om den ubehagelige oplevelse, som jeg har set”

Dernæst adspurgt om hvor meget digitale sexkrænkelser fylder i arbejdet nu, svarer I6-SSP:

“Stigende, helt klart [...] I vores forebyggende arbejde fylder det jo også mere, fordi vi kan mærke at det er det skolerne, også henvender sig omkring, ikke nødvendigvis kun med sexkrænkelser, men i det hele taget digitale dilemmaer, plus digitale overtrædelser af straffeloven.”

Der vendes kort tilbage til Regeringens skærpelse af straffen for DSK, da det skal have til formål netop at forebygge DSK, da alvoren i forbrydelsen skal understreges. (Regeringen, 2017, s.12)

Med Fuller & Myers perspektiv om værdikonflikter, kan det udtrykkes at der er tale om det menneskabte sociale problem: kriminalitet. Dog er vi ikke enige som helhed i, hvordan vi skal håndtere det. Fuller & Myers plæderer for at videnskabelig viden kan løse de sociale problemer, hvilket man kunne argumentere for i dette tilfælde, måske var på sin plads. Hvis Regeringen var fuldt orienterede om hvad SSP-medarbejderens perspektiver var, kunne det tænkes at man ikke ville skærpe straffen.

Der er tale to forskellige claims i ovenstående og det ene er at børn og unge ikke altid begår disse krænkelser af ondskab og velvidende om hvad der er ulovligt. Det kan ligge i fase 1 af Spector & Kitsuses teori. Det er endnu ikke helt anerkendt og virker til at sygne en smule hen i medieopmærksomheden på trods af at grupper som SSP der arbejder med det til hverdag. Det andet er, at Regeringen claimer på retsfølelsen, ungdomskriminalitet og taler for at straf fordrer forebyggelse. De to claims er i kamp med hinanden og indtil videre har Regeringen vist sig som den stærkeste gruppe, hvilket kan gøre et claim succesfuldt (Spector & Kitsuse, 1973, 149). Regeringens claim kan siges at være i den anden fase af Spector & Kitsuses teori, legitimering og ‘omklamring’, hvor de officielle myndigheder har taget over for at få kontrol over det sociale problem (Spector & Kitsuse, 1973, s. 152). Der kan her måske godt argumenteres for at det kan virke afskrækkende på målgruppen med strengere straffe, men ud fra det stigende problem, virker det ikke til at løse det sociale problem i sådan én grad at man kan se den effektive forebyggelse Regeringen skærpelse.

Dertil kommer at der er andre sociale problemer - andre claims - forbundet med straffen af DSK. Børn og unge der har delt nøgenbilleder eller lign. af andre børn under 15 år, kan risikere at blive dømt og få en plet på straffeattesten, men også på børneattesten.

Forsvarsadvokat og psykolog, Karoline Normann har selv repræsenteret en gruppe unge der har været sigtede i Umbrellasagen og hun har i en Kronik bragt i Politiken givet udtryk for at hun mener at det er urimeligt at fratage unge der bliver dømt for DSK, muligheden for at tage bestemte uddannelser og job. Normann skriver således:

“Det er jo tydeligt for alle, at Umbrellasagen ikke handlede om Nordsjællands Politis opklaring af et stort pædofilt netværk, men derimod en vigtig afdækning af en usund, og for de involverede helt fatal, delingskultur blandt unge gymnasieelever, der naturligvis skulle stoppes.” (Normann, K., 2020). Det kan betegnes som et claim om et nyt socialt problem, der er subjektivt funderet jf. Spector & Kitsuses terminologi (Spector & Kitsuse, 1973, s.149)

Normann sætter fokus hvorfor vi har muligheden for straffe via. børneattesten:

“Børneattestens formål er at beskytte vores børn mod seksuelle overgreb...” (Normann, K., 2020).

Normann tilføjer yderligere om målgruppen der blev sigtet i Umbrellasagen:

“det er meget vanskeligt at se den saglige begrundelse for, at gruppen af mennesker, der deler pornografisk materiale af unge mellem 15 og 18 år, udgør en så stor fare for vores børn, at de ikke kan beskæftige sig med børn og unge de næste 20 år.” (Normann, K., 2020).

Der kan altså siges at være et nyt socialt problem, der italesættes her: Arbejdsløshed.

I følge Fuller & Myers teori, er arbejdsløshed et menneskeskabt problem og straffen af børn og unge kan siges at være det moralske problem - igen.

Man kan argumentere for at spørgsmål ang. straffen medfører dybere værdikonflikter, hvis man skal anskue det som Fuller & Myers ville gøre det (Fuller & Myers, 1941, s.30).

Som retsordfører for Socialdemokratiet, Jeppe Bruus tilkendegiver i debatten:

“Det er en rigtig grov forbrydelse, som rammer nogle ofre. Derfor er det vigtigt at statuere et eksempel.” (Nielsen & Nathan, 2020).

På Spector & Kitsuses faser om claims, kan problemet vedrørende straf og et prædikat af pædofili siges at være i det første stadie, agitation. Spector & Kitsuse påpeger at medierne har betydning for om det sociale problem der hævdes, accepteres samt at det kan have betydning at ikke alle har de samme værdier (Spector & Kitsuse, 1973, s.151). Det er tydeligt at claimet vedrørende at der kan opstå arbejdsløshed for de dømte børn og unge ikke rammer plet hos alle i samfundet og der bliver i medierne debatteret om det fra højre og venstre - der er en konflikt. Spector & Kitsuse taler om at problemet kan forblive i dette stadie, gå videre til næste, eller blot forfalde. Det sociale problem hævdet vedrørende straf må vi altså vente med at se om kan udvikle sig, men det kan have betydning

for den forebyggende del at det ikke nødvendigvis er vigtigt nok i samfundet som vægt til *hvorfor* forebyggelse er relevant.

På den anden side, kan man måske ikke undsige sig at der findes børn og unge der har beskæftiget sig med børnepornografi, fordi de netop har tendenser til pædofili, som formanden for Red Barnet, Johanne Schmidt-Nielsen, har sat fokus på:

“Vi ved at disse unge som oftest er dybt frustrerede, ulykkelige og også bange for sig selv. I @redbarnetdk har vi et oplysningssite på vej. Vi har dygtige psykologer med stor viden om det her[...] De her unge skal have hjælp. Så vi ikke ender med at de gør børn fortræd.” (Schmidt-Nielsen, J., 2021)

Der bliver altså yderligere sat på fokus pædofili som en diagnose hos børn og unge der begår DSK. Endnu en værdikonflikt kan siges at være italesat og et moralsk problem ang. hvad vi så skal gøre ved de unge mennesker der har disse tilbøjeligheder. Dog kræver det en reel diagnosticering af sygdommen og det kan jo ikke siges at være tilfældet blandt alle de børn og unge der er blevet dømt, eller havde vi jo haft en helt anden diskussion.

I Spector & Kitsuses faseteori vedrørende claimsmakingprocessen, kan Schmidt-Nielsens betragtninger på dette claim, være i den tredje fase af den, fornyede krav mod håndteringen af problemet. Spector & Kitsuse forklarer om denne fase:

“It should be noted also that even with the best of intentions, the dynamics of bureaucratic processes are likely to generate new sources of complaints” (Spector & Kitsuse, 1973, s.155). Det kan anskues således at en organisation som Red Barnet har brug for kapital til at opretholde deres arbejde og derfor problematiseres her noget, der er en del af børn og unge i Danmark, der ikke kan genkende, men det lyder jo ikke så rart i befolkningens ører, så derfor kan det claim være med til at støtte organisationen. Ud fra vores empiri og undersøgelsesarbejde tyder det i hvert fald ikke på at det er i en større skala at vi finder børn og unge med pædofili. Det kan være med til at fjerne fokus fra selve forebyggelsen, selvom det er med de bedste intentioner, som Spector & Kitsuse formulerer det.

Gruppen af børn og unge der begår DSK på baggrund af nysgerrighed eller andet, kan blive tabt på baggrund mediebevågenhed af disse omtalte interesseorganisationer såsom Red Barnet der proklamerer at de eksempelvis begår forbrydelserne af seksuel karakter online som værende baseret på sygdomme som pædofili.

Dette kan siges at være et succesfuldt claim i samfundet og det kan lade sig gøre ved at vende sig mod Losekes perspektiver på hvordan man skaber et succesfuldt claim - altså hvordan man skaber et socialt problem (Loseke, 2011, s.311). Loseke nævner netop at det grusomme i selve claimet; det kan have grusomme konsekvenser, og hvis vi ikke tager os af det, kan have en altafgørende effekt på om det sociale problemer, er det vigtige inden for claimsmaking-strategien. Det er vel netop det, Red Barnet ønsker; at få befolkningen op ad stolene og støtte til området ved at benytte sig af at italesætte grusomheden i det. Pædofile børn og unge er der jo bred enighed om at vi ikke ønsker versere på nettet. Men det retter ikke opmærksomheden mod at børn og unge i en bred skare nødvendigvis ikke begår disse krænkelser pga. grusomheder eller onde intentioner og dermed kan det være med til at skabe forvirring omkring hvordan vi bedst forebygger fænomenet.

Indvirkning på børn og unge

Fuller & Myers hævder at hvis man ikke har bevidstheden omkring at et socialt problem eksisterer, så vil man heller ikke handle derefter, organisere sig ud af det, ej heller debattere det - også selvom man lider under det. De skriver meget rammende: *“social problems are what people think they are”* (Fuller & Myers, 1941, s.25).

Det kan anskues sådan at børn og unge der oplever krænkelser online, netop ikke har øje for det, da det opleves sådan at krænkelser er en naturlig erfaringsramme online. Det indkapsler en yngre informant for os med citatet om at få tilsendt et krænkende billede af en penis og adspurgt om informanten talte med nogen om det:

“nej, jeg tænkte ikke så meget over det... Det var ikke lige noget jeg havde brug for at se der. men så gik der også et års tid inden jeg fik et igen”. (I1). Det understreger at informanten ikke overvejer at det er ulovligt og at der er et socialt problem i at blive udsat for den slags som barn. Det kan altså tyde på at de sociale problemer der kan ligge i den stigende digitalisering ikke er anerkendt af den yngre befolkning, hvilket må siges vise tilbage til den ældre del af befolkningen. Den yngre del af befolkningen har simpelthen ikke bevidstheden omkring det, hvilket er en forudsætning for at kunne se det forkerte i det og de ser ikke det sociale problem stå klart.

Folkeskolen og forebyggelse

Vores ældre informanter har en forståelse af at problemet er til stede, men alligevel har nogle også en accept af de sociale problemer der opstår i forbindelse med DSK. En af de ældre informanter beretter adspurgt om hvad der skal til for at folk ikke begår disse DSK: *“øhm. det er jo et godt spørgsmål jo*

fordi at [...] det er jo sådan lidt. Man kan jo ikke rigtigt stoppe en person, rigtigt jo. Fordi at man sidder bag en skærm jo.” (I3).

En anden informant, I1, giver udtryk for samme form for afmagt adspurgt om forebyggelse:

“hmmm altså jeg ved ikke, jeg tror ikke at der er så meget at gøre”.

Ud fra disse udsagn, kan man tænke at der er en vis form for opgiveness ift. at forebygge og reducere problemet. Det kan afspejles i at I3 og I1 muligvis har været eksponeret for en del divergerende claims og måske derfor er mætte af at forholde sig til kompleksiteten i det, som Loseke nævner at når man ikke har en anelse om hvordan man skal håndtere det, stopper man med at interessere sig for det (Loseke, 2011, s.307). Det kan meget vel være vores informanter har mistet interessen for at det skal forebygges. Både forhenværende afsnit om den yngre del af befolkningens manglende forståelse for alvoren samt den manglende interesse eksemplificeret i dette afsnit kan være udtryk for at den voksne del af befolkningen skal konstruere det sociale problem på mere effektiv vis over for børn og unge.

Dog er der også unge der giver udtryk for at efterspørge en systematik i forebyggelsen af DSK, efter at have blive dømt for DSK. Den tidligere nævnte danske influencer, Mia James Nørgaard, der blev selv dømt for DSK og fik en plet på børneattesten, har oprettet en underskriftsindsamling, hvor hun opfordrer til at digital dannelse og adfærd burde være fast på undervisningsprogrammet i folkeskolen. (Skrivunder.net, u. å.).

Nørgaard udtaler sig i debatten således: *“Det er vigtigt, at børn og unge bliver informeret om, hvilke fatale følger, det kan have, hvis de deler sådan nogle videoer eller helt generelt deler materiale. Jeg så godt, at det var et fag i skolen så naturligt som dansk, engelsk og matematik.”* (bt.dk, 2020).

Hun tilføjer også:

Jeg har gjort noget forkert. Det kan jeg ikke løbe fra. Jeg gjorde noget, der var med til at ydmyge et andet menneske på det groveste, og det skal jeg selvfølgelig have min straf for. Jeg burde have tænkt mig om.” (Tv2.dk, 2020).

Bl.a. udtaler én af vores informanter således om forebyggelsen på området:

“Jeg tror at for det første at det var omkring i 7. klasse at deling af nøgenbilleder blev bragt op til os i vores klasse ihvertfald. Jeg tror måske at man skal tage det i lidt yngre alder. Man kan godt gøre det i lidt mere børnevenligt måde selvfølgelig. Så synes jeg selve sådan nogle store sociale platforme skal være bedre til at tage hånd om sådan nogle ting fx når sådan en video bliver delt og man kan

høre en mindreårige pige have sex. Det var på en tik tok platform det blev delt, så skal tik tok tage mere ansvar for det.” (I2).

Ud fra disse to unges beretninger og bud på en mere effektiv forebyggelse, virker det til at vi har unge i samfundet som forsøger sig med claims på dette fænomen, med nogle fornuftige argumentationer. Dog er det ikke tydeligt i mediebilledet og man bliver igen fristet til at kigge nærmere på hvorfor de ikke bliver hørt. Loseke påpeger at man bliver nødt til at lave et simpelt claim, for at få det til at fungere og hun plæderer for at det gøres bedst med en understregning af voldsomme konsekvenser, hvis der ikke bliver taget hånd om problemet (Loseke, 2011, s.313). Man kan diskutere om at claimet om at forebygge i sin helhed er for positivt ladet. Et andet fokuspunkt for et succesfuldt claim, mener Loseke handler om at understrege offerets renhed, fordi befolkningen ikke i ligeså høj grad vil stemple en person som et offer, medmindre de er sikre på at personen ikke kan gøre for den misere de sidder i. Det kan give en forklaring på hvorfor forebyggelse italesat af en ung krænker, ikke vinder indpas. Forebyggelse kan også være at statuere eksempler, som tidligere nævnt, men at det ikke er systematiseret hvordan vi skal forebygge, men kun hvordan vi straffer, kan få én til at undres.

Viden

I2 beretter om undervisningen ang. DSK i folkeskolen:

“Det har været lidt diskussions agtigt med hvad jeg har oplevet med de lærere, jeg har haft. De har været rigtige gode til at hånd om det og snakke om at det her ikke er okay og forklarede hvordan man gør hvis man er i sådan en situation, hvis du få sendt sådan der, så skal du slette det lige med det samme, så jeg synes at lærerne har været gode til det”. (I2)

Dog indskærper I2 om viden og skolelærere når skaden er sket:

“Jeg tror endelig bare det bedste kunne være hvis de kunne få et kursus på hvordan sociale medier virker, bare mest fordi det kan være rigtigt svært at komme og være nogen støtte når man ikke ved hvad man skal gøre [...] fordi igen hvis en elev kommer ud for sådan en situation, og det er jo så nemt nu om dage på de sociale medier, så skal der være nogen støtte man skal kunne gå hen til, så hjælper det ikke hvis man kommer hen og har brug for støtte og støtten ikke ved hvad de skal gøre”.

Netop en sådan situation forklarer en anden informant, I1, os om:

“min veninde skulle i bad efter noget idræt, og så en af de andre fra hendes parallelklassen tror jeg, hun filmede så min veninde på vej i bad og delte den rundt til næsten alle på skolen [...] hun gik op til, der er noget som hedder AKT [...] også fik min veninde her selv noget af skylden fordi hun fik at vide at kunne bare lade være med at gå i bad hvis hun vidste at hende her den anden havde sin telefon

med sig, men der er bare det at min veninde vidste ikke at [...] hendes klassekammerat havde sin telefon med [...] men hun havde ikke nogle beviser på at den var blevet sendt rundt, fordi der ikke var nogen der vil vise videoen til AKT.” (AKT står for adfærd, kontakt og trivsel) Historien slutter med at der intet blev gjort for hendes veninde.

Tydeligvis er dette et eksempel på at der hverken er blevet effektivt forebygget eller samlet op på børn og unge på den pågældende skole.

På baggrund af den frivillighed det forebyggende område, i høj grad, hviler på, kan man argumentere for at være kritisk ift. dette tilfælde. Hvis der havde været forebyggende initiativer på den pågældende skole, var dette måske aldrig sket og det virker til at være vilkårligt hvilken kommune der har fokus på det forebyggende SSP arbejde med DSK. Det er også noget I6-SSP forholder sig til:

“I nogle kredse, så vil de unge være superoplyste fra 7.klasse og så opefter, og så vil der være et gab, for der vil jo være nogle der ikke har fået den samme viden. Men det vil jo selvfølgelig være nogle steder hvor de unge har en større bevidsthed om det fordi man har rullet det mere ud”.

Det tyder altså på at der til stadighed er mangel på et claim, der kan tydeliggøre at SSP og interesseorganisationers gode arbejde ikke rækker hele Danmark rundt, for kunne forebygge sufficent på området.

Der kan også siges at herske værdikonflikter i hvad der er vigtigst; er det at vi kan forebygge det eller lave en ordentlig efterbehandling eller reparation, når det er sket. Man kan argumentere for at de mest succesfulde claims lægger op til at understrege grusomheder og at der ikke er meget nyhedsværdi i at tale forebyggelse, som indeholder gode, ufarlige elementer jf. Losekes teori (Loseke, 2011, s.313)

Når man undersøger området og søger viden om forebyggelse, finder man som tidligere nævnt ud af at der er en del undervisningsmateriale der ligger klar til brug. Dog fremhæver I6-SSP at det er svært at bruge det på baggrund af den manglende systematisering af det:

“igen, det er ikke systematiseret og jeg synes da at det er rigtig interessant at kigge ind på, sådan på landsplan og klassetrin, hvad giver mening, hvornår.”

Fuller & Myers argumenterer for at videnskabelig viden vil kunne bidrage til at løse de menneskeskabte og moralske problemer. Dog kan man anskue det sådan at der er tilstrækkelig viden ud fra I6-SSP's udtalelser, men at denne viden også skal være bundet sammen af en systematisering for at få den brugt effektivt. Dog kan der igen sættes fokus på medieopmærksomhed på emnet forebyggelse, som en hæmsko for videre claimsmakingproces, som skal problematisere at

forebyggelsen ikke er effektiv nok til at løse de sociale problemer i DSK (Spector & Kitsuse, 1973, s.143).

I6-SSP nævner særligt aldersdifferentieret materiale som en effektivisering af forebyggelsen af DSK: *Det er de yngre, man skal ind og finde ud af hvordan taler vi til dem. Jeg som (fagprofession) ville have rigtigt svært ved at gå ind i en 4.klasse og tale om hvad man skal og ikke skal. 7.klasse [...] der kan man sige nogle flere ting [...] 4. klasse jeg ville ikke, helt ærligt, jeg ville have rigtigt svært ved at vide hvor jeg skulle starte og slutte.*

Det kan tyde på at det betyder noget for forebyggelsen at de professionelle er godt klædt på og at detaljen skal på plads for dem.

Ressourcer

I6-SSP nævner i forlængelse af ovenstående citat: *“Men det er jo igen et ressourcespørgsmål, hvor skal det ligge henne? er det lærerne der skal? skal det ind og være en del af det integrerede undervisningsprogram i folkeskolen? hvordan? skal der komme nogle udefra, fordi nogle skoler de bruger jo også ressourcer på at få Red Barnet ind eller uddanner deres egne digitale ambassadører [...] unge der underviser andre unge [...] måske har man ikke helt fundet ud af hvad der er bedst”*

Som tidligere nævnt, er der et ressourcespørgsmål i SSP, hvilket kan vise tilbage til de værdikonflikter der kan eksistere på området. Det kan være udfordrende for instanser som SSP at få afsat midler, tid og generelt ressourcer til området. SSP oplever at blive tilkaldt af skolerne, når DSK forekommer i de enkelte skoler. Man kan altså se hjælpen fra SSP som værende betinget af at der har været en hændelse på en skole og så alligevel ikke jf. tidligere eksempel.

Så endnu engang kan man finde værdikonflikter - også bundet op på bureaukrati - der kan jo ikke være råd til det hele. Til sammenligning med DSK, kan man tænke hvordan der er tilrettelagt seksualundervisning og undervisning om sundhed, rygning, alkohol mm. Det tyder på at de claims der er forbundet med disse emner, er der værdibaseret konsensus om at sørge for at sætte kapital til forebyggelse af til, men hvorfor så ikke også DSK?

Noget af det som Spector & Kitsuse sætter fokus på er at man har brug for ekspertviden til stærke claims, og så skal der siden hen dokumenteres. Måske pointen er rigtig, når I5-SSP tidligere beskrev at fænomenet var nyt, måske så nyt så der netop mangler nok forskning og dokumentation på det til at den digitaliserede verden for børn og unge bliver klassificeret som risikofyldt.

Det kan tyde på at ressourcemangel kan have indvirkning på om forebyggelsen sker og at det beror på den enkelte kommunes prioritering. De forskellige claims rundt om børne- og ungdomskriminalitet og hvor godt udførte de er, kan siges at have betydning for forebyggelsen. Loseke nævner at der kan ske en "mæthed for folket" ang. visse claims hvis de bliver kedelige eller det er "for nyt". I henhold til den voksende digitaliserede verden, kan det nok anses som værende kedsommeligt for nogle og for nogle andre ganske skræmmende (Loseke, 2011, s.307). Vi vil helst ikke beskæftige os med problemer vi ikke forstår og problemer der er for komplekse at løse og det kan man godt argumentere for at DSK og forebyggelsen af det, er og det kan tænkes at det er derfor den almene borger ikke forholder sig til det - det er for voldsomt. Vi vil som individer helst ikke forholde os til børn og unge der deler nøgent materiale af hinanden og hvad end DSK ellers bringer med sig og vi vil helst heller forholde os til at børn og unge kan være pædofile. Og vi vil helst heller ikke forholde os til at ansvaret faktisk hviler på voksne i samfundet. Og til syvende og sidst er kompleksiteten for stor - Det bliver vi konstant mindet om i medierne med forskellige counterclaims. Og det vil vi så helst heller ikke forholde os til. Fuller & Myers mener, at det ikke er nok at forskere siger at der er et problem, men at en lægmand skal kunne forstå dem, førend der kan gøres noget ved dem, og det tyder på at de voksende værdikonflikter sætter debatten i gang - men det ser ikke ud til at forebyggelsen bliver effektiviseret af det og det kan måske relatere sig til om vi beskæftiger os nok med claimet ang. forebyggelsen.

Delkonklusion:

Der tegner sig et mønster af at vores ældre informanter har en bedre forståelse for hvad det forebyggende arbejde bør indeholde, og hvor de sociale problemer ligger, end vores yngre. Det tyder på at det i sin helhed kalder på voksenstøtte. ydermere kan det delkonkluderes at de voksne i samfundet - professionelle som forældre - er en mangelvare inden for det sociale arbejde, eftersom at børn og unge efterspørger yderligere hjælp og støtte. Det kan tyde på at der eksisterer så dybdegående værdikonflikter der lægger sig til DSK, at det netop gør befolkningen i tvivl om hvad der skal prioriteres først. Der er masser af materiale til brug, dog kan det siges at bærer den latente konsekvens med sig at de professionelle ikke ved hvilket materiale de skal trække på. Det kan vise sig at have betydning for forebyggelsen af DSK at der er mange værdikonflikter og moralske problemer der allerede viser sig ved at vi skal samle ofrene op, at kan spærre for fokus på claims der omhandler det forebyggende. Børne- og unge gruppen som vi har interviewet laver claims for hvad de har brug for, men de kan anses som værende en gruppe der ikke er stærke nok i deres claims. Værdikonflikter om

straf, sygdomme og hvad der skal komme først; forebyggelsen eller efterbehandlingen for ofrene, når skaden er sket, har indvirkning på forebyggelsen.

Der kan i det hele taget siges at være en dyb værdikonflikt ift. hvordan forebyggelsen af digitale udfordringer, krænkelse, kriminalitet mm. er tilrettelagt i vores samfund. Vi udliciterer gerne arbejde - både det forebyggende og efterbehandlingen til ofre og krænkere til det interessebaserede og frivillige - her menes der nærmere bestemt SSP og interesseorganisationer, men det virker ikke til at have den rette effekt eftersom problemer med digitaliseringen og børn og unges færden der er stigende. Dog har vi vedtaget ved lov, hvordan børn og unge skal straffes, som umiddelbart er det eneste på området der er systematiseret, fastforankret og tilrettelagt.

De fragmenterede claims, tiltag, vidensformer og samfundsinteresse sammenholdt med børn og unges og professionelles perspektiver giver et billede af hvad man kunne betegne som problematisk.

Konstruktionen af det sociale problem har en vis betydning for hvordan vi behandler det. Hvilken fase kan det være på og hvordan italesættes det, hvor stærke grupper bruger det samt hvor effektivt er claimet på det. Den nuværende indsats har enten et lidt entydigt spor på enten offer eller krænkere, hvoraf claims af deres sociale problemer bliver det vigtigste. Man kunne argumentere for at et claim på at man kan glemme den målgruppe der befinder sig i den digitaliserede verden, hvor deling sker hver dag og ikke nødvendigvis den ulovlige slags, er blevet glemt. Det tyder på at voksne, professionelle, politikere etc. har så travlt med at claimer på problemerne at børn og unges trivsel og vigtigheden af at de skal lære af os blegner. Det kan tyde på at man bliver blind for den slagside det har at tænke i ekstremer; offer eller krænkere. Fordi vi ikke fokuserer på forebyggelsen, bliver den vigtigste målgruppe glemt; det helt almindelige barn eller den helt almindelige unge der er et splitsekund om at ødelægge fremtiden for sig selv og en anden - for det virker til at løsningen ligger hos dem.

Analysedel 2

I dette afsnit vil vi analysere på; *hvordan kan man anskue digitale sexkrænkelser gennem børn og unges perspektiver og erfaringer?* Vi vil i den forbindelse inddrage Balvig og Holmbergs perspektiver på forebyggelsen af risikoadfærd hos børn og unge. Disse perspektiver vil vi

sammenholde med den empiri, vi har indhentet. Vi vil også i analysen anvende Sykes og Matzas teori om neutraliseringsteknikker til at forklare årsagerne til børn og unges efterrationaliseringer i henhold til DSK. Analysen vil med afsæt i de unges fortællinger behandle de tværgående temaer, der ses hos dem og som de selv italesætter, men der vil også være et enkelt tema der omhandler grooming der vil blive analyseret, da det er af en særlig bekymrende karakter. Derudover vil vi inddrage to SSP-medarbejdere og deres erfaringer med målgruppen herunder fænomenet DSK.

Ung og udforskende i en digitaliseret verden

Som nævnt i begrebsafklaringen definerer Red Barnet DSK som uønsket seksuel adfærd på alle digitale platforme, og det betragtes som en form for seksuel vold (Red Barnet, 2018). For at forstå og herunder differentiere mellem forskellige begreber samt deling af billeder mellem jævnaldrende, som har seksuel karakter, sondres der mellem grænsefladen mellem intimitet og krænkelse. Unges selvproducerede seksuelle billeder behøver ikke være skadelige eller krænkende og kan også afspejle en eksperimenterende fase i et ungt menneskes liv i en digitaliseret verden. Red Barnet får henvendelser fra unge, som har sendt intime billeder til en anden, uden at have tænkt over konsekvenserne eller lovbruddet ved dette. På samme vis er der også unge, som sender et intimt billede i den tro, at det ikke kommer videre til andre, men hvor det alligevel bliver delt efterfølgende, på trods tilliden til andre unge.

Red Barnet skelner mellem *Reckless Misuse* (*utilsigtede krænkende hændelser, egen oversættelse*) og *Intent to harm* (*tilsigtede hensigt om at skade, egen oversættelse*) f.eks. offer for digital grooming (Red Barnet, 2018).

Reckless Misuse

En generel forklaring på, hvorfor billeddeling ender med at blive krænkende gennem *Reckless Misuse* er de unges manglende forudsætninger og manglende viden om, hvilke konsekvenser deling uden samtykke kan få, og det er ofte en forklaring, unge bruger.

Det gennemgående træk, når man læser empirien fsva., at de alle fire informanter ikke har den nødvendige viden om DSK, og ikke mindst hvilke konsekvenser det kan have for dem selv eller ofrene. Informant II udtaler sig om en oplevelse: ”Altså jeg tror jeg fik mit første billede af en drengs pik da jeg gik i 4 (klasse), fordi at han bare random bare sendte det til mig. Jamen jeg sad i sådan fritidsklub, så der var nogle af drengene der tænkte hvad fanden, så de tog jo bare sådan min telefon og jeg lod dem gøre det for det var jeg ligeglad med, jeg skulle bare ikke se det (II).

Børn og unges tidlige debut på sociale medier kan give anledning til bekymring. Det kan betyde, at børn og unge kan blive eksponeret for grænseoverskridende og decideret upassende indhold, eller at de overskrider og krænker andre, og dermed sætter sig selv eller andre i en sårbar risiko.

På den ene side oplever informant I1, det ubehag ved at modtage et såkaldt ”dick-pic” som 10-årig. Hun er ikke forberedt på det, mens hun sidder med vennerne i fritidsklubben, men kommer også samtidigt til at vise billedet til vennerne uden at være klar over, at man ikke må dette. Det scenarie er noget I5-SSP kan nikke genkende til;

Jeg synes jo efter i de her samtaler, der møder man de unge, som måske altså giver udtryk for, at de vidste ikke, at man ikke må sende (billeder) videre, det kan også være nogle unge, som giver udtryk for, at det var så ubehageligt det indhold, jeg så, jeg blev sådan paf over det eller noget, og så sagde jeg det højt, og så var der nogen andre der sagde at prøv lige og send det til mig, og så er det blevet delt på den måde. Det kan også være at man har tænkt puha, jeg skal have det ud af min krop, jeg er nødt til at sende det videre til nogen andre, der ser det, og så kan vi deles om den ubehagelige oplevelse, som jeg har set på det her indhold (I5-SSP).

En af årsagerne til at *Reckless Misuse* sker, ses ifølge I5-SSP som en umiddelbar reaktion på en ubehagelig oplevelse, som man gerne vil dele med vennerne som en del af en bearbejdningsproces eller måder, hvorpå man kan starte snakken med vennerne på. Men det kan også skyldes, at børn og unge ikke har tilstrækkelig viden om reglerne på området og dermed handler de ikke altid med forsæt. Hensigten er ikke nødvendigvis et ønske om at bryde med loven eller krænke andre, når billeddeling uden samtykke sker.

Flere af informanterne fremhæver flere gange vigtigheden i, at skolerne formidler viden om DSK fra en tidlig alder. I2 beskriver det således: ”Man bliver nødt til at tænke at den alder folk starter på sociale medier bliver tidligere tidligere tidligere...” [...] Jeg synes, at skoler ift. hvordan sociale medier altså er indblandet i det daglige liv, skoler burde tage mere hånd om forklare unge mennesker om, hvor farligt sociale medier er og ikke bare, når de bliver 13, fordi folk som er 10 år gamle er på sociale medier nu” (I2).

På trods af at der er en aldersgrænse på de fleste sociale medier, trodser børn alligevel alderskravet, og har profiler på platforme som Snapchat, TikTok, Instagram mv. Børn og Unges tidlige eksponering ift. sociale medier uden den nødvendige guidning og viden, kan være medvirkende til at børn og unge havner i en sårbar situation. Børns og unges debut på de sociale medier sker tidligere og tidligere, hvilket er noget vores informanter kan genkende.

Informanterne efterspørger direkte, at skolen skal gribe ind og helst tidligt ift. viden om, hvordan man skal navigere i sociale medier, hvad lovgivning på området siger, netop for at risikoen for DSK kan minimeres gennem tidlig indsats. Et af Balvig og Holmbergs perspektiver er:

”For at skabe ægte primær forebyggelse dvs. indsatser der finder sted på et tidspunkt før nogen eller hvor i hvert fald kun få er begyndt på det man vil påvirke, som f.eks. kriminalitet” (Balvig & Holmberg, 2014, s. 366). I vores perspektiv er det man ønsker at påvirke naturligvis en begrænsning af DSK. Tesen er altså at en *ægte* forebyggelse må foregå *inden* en bestemt uønsket adfærd sker, således at risikoadfærd forbundet med fænomenet DSK kan forebygges i højere grad.

Vores informanternes oplevelser vidner om, at man er på de sociale medier i en tidlig alder uden den nødvendige viden eller modenhed, der skal til for at bære sig på nettet. De unge har samtidig en erkendelse af, at hovedparten af den viden de har om DSK, kommer fra deres venner eller fra de selvsamme sociale medier, de er en del af, hvorfor risikoen for sociale misforståelser eller flertalsmisforståelser kan opstå, er til stede. Sociale misforståelser og flertalsmisforståelser opstår hvis der er uoverensstemmelser mellem de faktiske og de oplevede normer (Balvig & Holmberg, 2018, s. 20). Handlinger som er baseret på misinformation om DSK eller misforståelser af ens venners holdninger eller adfærd ift. DSK kan have betydning for hvorvidt man selv begår DSK. Hvorvidt man oplever normerne korrekt og især hvordan man oplever flertallet af ens venner og jævnaldrendes brug af sociale medier kan medvirke til eventuelle udvikling af flertalsmisforståelser.

Som udgangspunkt har vores informanter en ide om, hvad der er rigtigt eller forkert ift. sociale medier herunder DSK. Den viden de har, er, som før nævnt hovedsageligt fra vennerne. Ud fra empirien ser vi en diskrepans mellem den viden de unge har om DSK, og som alle fire informanter italesætter som værende rigtig, og deres faktiske praksis og ageren ift. DSK. En af informanterne siger bl.a. adspurgt om, hvad informantten tænker omkring dem som deler intime billeder uden samtykke og udtrykker således: *“Øhm, jeg tænker at det er forkert [...] men jeg tænker sådan at de personer der sender det (billede), andre ikke skulle se, men kommer til det”*(I3). Adspurgt om I3 selv har erfaringer med deling af intime billeder: *“Delvist jo[...] men jo altså jeg skal være ærlig jeg har skrevet med piger*

og sådan nogen ting og jeg har også modtaget ting og sådan noget (I3). I3 er jævnfør ovenstående citater bevidst om, at det er forkert, hvis man videresender billeder uden samtykke eller modtager billeder uden samtykke. Men i løbet af interviewet kommer der flere nuancer på, hvorfra I3 afviger lidt fra sit første standpunkt, som skaber en undtagelse i forhold til ansvarsplacering. Forklaringer som at man *kommer til det*, eller at man *delvist* har modtaget noget kan tolkes som en måde, hvorpå man neutraliserer en given handling ved *benægtelse af ansvar* (Sykes & Matza, 1957, 667).

I3 fortsætter:

“Det er sådan der, at f.eks. hvis man er en dreng så bare sådan “orv prøv lige at se hvad jeg fik i går”, altså jeg er sådan “prøv lige at se hvor lækker hun er”, man er sådan på en måde lidt stolt af at have modtaget det (billede). [...] hvor sådan at andre har sendt det til andre og så videre videre videre, hvor man tænker, det var godt nok ikke en god person at sende det til (I3). En af årsagerne til hvorfor *Reckless Misuse* - videredeling af intime billeder uden samtykke - sker, er, at delingen af billeder mellem venner sker, fordi man vil blære sig overfor vennerne, og det bunder i stolthed, og i at man som ung vil gøre sig selv spændende overfor andre unge.

Det forhold at unge deler billeder er dog kun et aspekt af billeddeling mellem venner. Et andet aspekt er, hvordan venskabsrelationer også opretholdes ved, at venner deler billeder med hinanden, hvilket også kan tolkes som et udtryk for en tillidsfuld praksis, der er med til at bekræfte og understøtte venskaber. Det forhold, som kan undtage et ung menneske ansvarsfølelsen, kan være at man siger til sig selv, at billeddeling kun sker blandt venner man stoler på, så ansvaret føles mindre.

I3 udtrykker det som en tillidsbrud hvis en ven videresender et intimt billede man har sendt til vennen, til andre. Det interessante er at I3, ikke forholder sig til selve lovbruddet ved at dele intimt materiale med vennen i første omgang. Det primære problem bliver det forhold, at vennen sender billedet videre til andre, hvilket leder tankerne hen på Sykes & Matzas begreb *The denial of the victim, Denial of injury & Denial of responsibility* (Sykes & Matza, 1957, 667-668).

Neutralisering som en beskyttelse

Disse neutraliseringsteknikker indeholder *fornægtelse af offeret* - det forhold at offerperspektivet er fraværende i I3' refleksion (jf. citatet ovenfor) kan være et udtryk for det. *Benægtelse af* de negative skader det måtte have for offeret er ligeledes ikke synligt i I3's forklaring. Disse forhold kan lede hen til, at I3, ikke nødvendigvis tager ansvar for sin handling og dermed kan der være tale om en *ansvarsfralæggelse* i form af, at I3 insinuerer, at han ikke kunne kontrollere eller håndtere billeddelingen, da det var ude af hans hænder. I3 beskriver vennen som den skyldige og lægger

ansvaret hos vennen, som har delt billedet videre, og som I3 udtrykker det med, at han ikke er en god ven, man skal dele billede med, kan være tegn på *ansvarsfralæggelse*. Det der kommer til udtryk hos I3 er mest det tillidsbrud der opstår i relation til vennen og ikke det forhold at have sendt billedet i første omgang.

Senere forklarer I3, hvorfor han tror, at nogen kan have svært ved at deres billeder bliver delt og uddyber således: *“Jeg tror mere at der mange piger der er utrygge ved deres kroppe og nogle er også utilfredse med deres kroppe, hvor de tænker “min talje er for stor” eller et eller andet, hvor jeg tænker, at de vil ikke have at et eller anden skal se det hele tiden (billedet), eller andre kan se det”*(I3). Ovenstående citat forklarer hvorledes I3, forstår årsagerne til hvorfor piger ikke ønsker at deres billeder bliver delt. Han forstår deres reaktion som udtryk for manglende krops selvsikkerhed, eller tegn på kropskomplekser. I forlængelse heraf kan man, jf Sykes & Matzas neutraliseringsteknikker argumentere for, at I3 ikke anerkender konsekvenserne for offeret, men rettere forsøger at rationalisere offerets reaktion ved at lægge pigernes manglende selvsikkerhed, og kropskomplekser til grund, som en forklaring på deres reaktion. Neutraliseringsteknikkerne har en vis forklaringskraft, når man skal betragte eller forstå de unges udsagn i forhold til billeddeling uden samtykke. Disse teknikker kan være en form for beskyttelse mod selvbebrejdelser fra en selv eller omgivelserne. Sykes og Matza har den forståelse, at de fleste lovbrudere også har en følelse af skam og skyld. Måden de tilgår disse følelser, er ved at neutralisere deres handling med det formål at enten reducere eller fravige disse følelser ved hjælp af neutraliseringsteknikkerne (Sykes & Matza, 1957, 664).

Før det er for sent

Videredeling af intime billeder kan være en risikofyldt praksis for både personen på billedet og personen, der har videredelt det, da det kan medføre juridiske straffe og kan medføre psykiske belastninger for offeret. Balvig & Holmberg understreger og betragter ligefrem det tidlige forebyggende arbejde som en indsats, der burde være en mulighed eller en national strategi, hvor fokus bør være på eleverne i folkeskolen, da alle børn og unge er til stede i dette forum, og ikke kun en selekteret del af unge, som f.eks. i gymnasiet (Balvig & Holmberg s.367). Samtidigt påpeger de, at man ift. generel kriminalitet bør gå aldersmæssigt nedad til de første klassetrin, hvilket som nævnt ovenfor ville være hensigtsmæssigt, når det omhandler forebyggelse af DSK og viden om digital dannelse. Det vil sige, at forebyggelsen af DSK skal sættes ind tidligere ved at undervise børn og unge om digitale dannelse og sociale medier, helst inden børn tilgår sociale platforme og således inden deres digitale debut. Samtidigt er Balvig & Holmberg pointe, at alle danske børn går i skole,

og dermed er en tidlig præventiv indsats for hele årgange af alle børn realiserbar på et tidspunkt, hvor målgruppen er uerfaren i anvendelse af sociale medier og ikke har tillært sig u hensigtsmæssige erfaringer med nettet.

Der foreligger en generel kriminalpræventiv erfaring, at tidlige indsatser aldersmæssigt er mere effektfulde, såvel på kort som på lang sigt, end senere indsatser. Helt generelt siger Balvig & Holmberg: *“jo yngre man er desto mere elastisk er ens personlighedstræk og karakteren af og indholdet i de sociale relationer – de er dermed mere påvirkelige”* (Balvig & Holmberg, 2014, s. 366). Muligheden for at påvirke børn og unges digitale adfærd i en mere positiv retning ses at være størst i en tidlig alder, hvor de er mest påvirkelige og ikke har internaliseret afvigende adfærd ift. deres brug af digitale platforme.

Skulle man forholde sig kritisk til Balvig & Holmbergs pointe om at iværksætte ægte primære forebyggende indsatser, før et problem opstår, kan der være risiko for at man øger børn og unges opmærksomhed for netop den uønskede handlemåde, man gerne vil forebygge imod. Vi er dog af den opfattelse, der også understøttes af statistikker og vores informanternes beretninger, at børn og unges onlineliv starter tidligt. Som nævnt tidligere kan vi se, at antallet af børn og unge som er henholdsvis offer og krænker for DSK er stigende. Derfor kan der argumenteres for, at problemet allerede er tilstede i en sådan grad, at Balvig & Holmbergs perspektiver for den tidlige forebyggelse, vil kunne bidrage til at begrænse børn og unges risikoadfærd på de sociale medier og herunder DSK.

I2 udtrykker det sådan:

“Jeg synes voksne mere specifikt dem der arbejder med yngre mennesker, altså lærere og pædagoger og sådan noget, de burde, ligesom dem som skal være sammen mange unge hele dagen, de burde have lidt bedre hånd om, hvordan f.eks. social media virker sådan så de kunne være en bedre støtte, fordi at sociale medier er sådan stor del af unge menneskes liv f.eks. når sådan noget som nøgenbilleder, som bliver delt med det samme, skulle de vide hvad de skal gøre, sådan så de unge mennesker de har nogen at støtte sig op ad” (I2).

Ovenstående citat vidner om, at behovet for at de professionelle har den nødvendige viden og kompetence ift. håndtering af DSK er vigtigt for målgruppen. Samtidig har børn og unge behov for, at de “voksne”, som arbejder med målgruppen, anerkender, at sociale medier er blevet en vigtig del af de unges hverdag, og hvis man som ung skal opsøge hjælp hos de voksne, er det afgørende, at viden og anerkendelse er noget, de voksne bør besidde.

Ud fra de forudgående pointer kan man udlede, at der kan være en sammenhæng mellem børn og unges *Reckless Misuse* iht. DSK og deres begrænsede viden på området. Denne manglende viden kan være medvirkende til, at sociale misforståelser og flertalsmisforståelser vedrørende DSK kan opstå.

Intent to harm – Grooming

I1, som er en af vores yngre informanter, beretter om, hvordan folk skriver til hende på hendes sociale medier og der etableres efterfølgende en kontakt, hvorefter de skriver sammen. Nogle af de henvendelser resulterer i, at kommunikationen skifter karakter og bliver mere seksuel orienteret på trods af hendes unge alder.

I1 har åbne profiler på nettet, som muliggør, at folk, som hun ikke kender, kan skrive til hende og/eller følge hende uden at hun skal godkende dem på forhånd. Ved at have åbne profiler højner man muligheden for at få flere likes og følgere, men blandt disse likes gemmer der sig en del falske profiler som kan have en skjult agenda, som børn og unge ikke altid er opmærksomme på. I1 beretter: *“Det sker ret tit, når jeg sådan skriver, at jeg er (x) år, når jeg adder folk og skriver lidt med dem og finder ud af, hvor gamle de er, er de flinke nok, ellers skal de bare af allerede. Så er det nogle gange de har fundet ud af, at jeg er (x), så begynder de at spørge ind til sådan noget seksuelt osv.” (I1).*

Og senere uddyber I1:

“jamen det er bare som om, hvis de f.eks. spurgte hvor gammel jeg var for (x-antal) år siden og jeg sagde I1, så var de sådan okay jeg er for gammel til dig så fjernede de mig inden jeg nåede at spørge dem hvad deres alder var. Og når de så spørger mig og jeg så siger (x-år) og spørger om deres alder og de så er f.eks. 20 og de så spørger om det er okay (at de skriver sammen), så er jeg sådan så længe du ikke sender noget så er det fint (I1).

Det engelske ord *Digital Grooming* bruges som en samlet betegnelse for den proces, hvor en person bruger manipulation, smiger eller ros som led i at etablere en relation for egen vindings skyld ved anvendelse af eller trussel om DSK. (Sørensen, K. u.å.).

Fænomenet er ikke altid let at adskille fra en flirt, men indledes typisk med komplimenter, der kan ses som et led i at etablere en intim relation. Komplimenterne følges op af en opfordring til at sende et nude (nøgenbillede) eller invitation til at ”snappe frækt” (Deen, Bindesbøl, Pagh, & Laursen, 2018). I2 udtrykker det således: *”Altså, det har åbnet mine øjne for hvor mange underlige mennesker der er på internettet og at der eksisterer en verden hvor de frit kan eksistere på internettet” (I2)* Bekymringen er, at børn og unge, som ikke har den store erfaring med de risici, der er forbundet med

sociale medier, og samtidig er mindre erfarne, hvad angår egne grænser, let kan risikere at blive mødt af nogle mere erfarne personer, som kan udnytte den uerfarenhed børn og unge har. I1 har flere gange erfaret, hvordan relationer til fremmede som retter henvendelse til hende via sociale medier, hurtigt skifter karakter og bliver meget seksualiserende og voldsomt ubehagelige. Hun udtaler: “*Øhm der var på et tidspunkt en der ville, han ville have min adresse fordi så vil han komme og kneppe mig om natten eller sådan noget og voldtage mig*” (I1). Og senere uddyber hun: “*jah det var sådan lidt der var jeg bange, jeg sagde det ikke rigtigt til andre end nogle af mine venner fordi de kunne sådan køle mig ned agtigt og jeg havde ikke lyst til at mine forældre skulle vide det*”(I1). Og I1 fortsætter:

“(for) en måned siden tror jeg der var der også en der ville have mit nummer og alt muligt så vi kunne snakke sammen [...]han var åbenbart lige flyttet til Danmark, også ringede han ligesom til mig og kaldte mig sådan noget som baby og alt muligt [...] Der er folk der har skrevet at de har videoer af mig fra mit vindue på sådan noget anonymt noget [...] men der kommer aldrig nogen videoer eller billeder ud, så det har været for at skræmme mig.”

I1 beskriver de voldsomme hændelser hun oplever via de sociale medier. Henvendelserne kan være af forskellige art, men som de ovenstående citater indikerer kan de også have alvorlige karakter i form af afpresning eller trusler. I1 oplever disse henvendelser skræmmende og bliver psykisk påvirket af det uden at søge hjælp hos andre end hendes venner. Der er generel enighed blandt vores unge informanter om, at man ikke opsøger hjælp hos forældrene, hvilket vi vender tilbage til i afsnittet *Hvor skal hjælpen komme fra - forældre involvering*.

Med børn og unges brug af sociale medier følger der en særlig risiko for digitale krænkelse og digital vold. Sociale medier fylder mere og mere, og grænsedragning mellem børn og unges fysisk og online liv har ændret sig og er blevet mere udvasket. Det er blevet mere normal praksis, at unge deler hyppigt ud af deres liv på nettet med billeder og videoer.

Overgreb, som foregår online og via sociale medier, kan være svære at opdage. Dels fordi det sker uden for forældrenes viden, og dels fordi samtlige af vores informanter værner om deres privatlivssfære og ønsker ikke forældrenes indblanding i deres online liv.

Hvor skal hjælpen komme fra - forældre involvering

De fleste af vores informanter har den holdning, at de ikke ønsker at involvere deres forældre i deres digitale liv, men derimod vennerne. Det er der flere årsager til. Dels kan det udledes af empirien, at når børn og unge undlader at fortælle forældrene om erfarede ubehagelige oplevelser på sociale medier skyldes det blandt andet, at de er bange for forældrenes reaktion.

I2 pointer hvem hun tænker man helst vil tale med, efter en sådan oplevelse:

“Hvis forældrene svarer negativt, og det er der mange der er bange for at forældrene de gør. [...] Jeg tror venner mest, fordi det nok er dem man helst har lyst til at fortælle det til, fordi igen man gider ikke rigtigt at have sin forældre involveret i ens privatliv, det kan føles meget akavet at snakke med sin forældre om sådan nogen ting.” (I2). Når I2 undlader at fortælle forældre om hendes erfaringer på nettet, er det dels, fordi hun er bange for forældrenes reaktion - en holdning hun har til fælles med vennerne. Vennerne får ligeledes en større betydning og er nemmere at tale med sammenlignet med forældrene. Vennernes involvering kan også være et udtryk for, at man har en fælles referenceramme og at de har en større forståelse for den situation, man er havnet i. En anden årsag er I2's manglende lyst til involvering af forældrene, tilskrives ønsket om et privatliv og et ønske om at have et privat frirum til hendes online aktiviteter. I2 fremhæver også, at det kan være pinligt at inddrage forældrene, når noget er gået skævt. Det kan være pinligt at skulle indrømme, hvis det er sket som led i brud på regler og aftaler med forældrene. Samtalen med forældrene og frygten for repressalier eller skam er noget, hun bekymrer sig om. Adspurgt hvad det værste en forælder kan sige svarer I2 således: *“Hmmm, jeg kan ikke huske det danske udtryk men nok noget slutshaming, noget med du skulle aldrig have sendt det” (I2).* Adspurgt hvad der skulle til for at gøre det lettere for hende: *“Hvis jeg var ude for den situation, og jeg skulle snakke med mine forældre om det, så vil det først være, at de ligesom ikke fokuserede på det, at jeg havde sendt et nøgenbillede, men hellere fokuserede på det, at et billede af mig som nøgen der er blev delt, hvis man kan sige det sådan” (I2).*

I2, fortsætter: *“jeg vil føle mig en hel del mere tryk omkring situationen, fordi jeg ikke ville være bange for at min forældre sad og tænkte alle mulige ting om mig, eller tænkte at nu sidder min datter og sender nøgenbilleder, hvad er der sket? i stedet for at der er nøgenbilleder af min datter på internettet” (I2).*

I2 peger på hvilken betydning det kan have, hvordan forældrene håndterer hendes online aktiviteter, som afgørende for hvorvidt hun vil opsøge deres hjælp. Det primære for hende er, at forældrene ikke udskammer hende, men snarere ser hende, som et offer hvis billede er blevet delt uden hendes samtykke. Derfor sondrer hun mellem offer- og krænkerperspektivet, og hendes ønske om, at forældrene skal se hende som offer for DSK, er af afgørende betydning. Forældrenes reaktioner på

barnet/den unges oplevet risiko på nettet lægges der derfor særlig vægt på og kan have betydning for hvordan barnet eller den unge agerer og dermed hvorvidt de involvere deres forældre. I3 udtrykker samme holdning, han siger: *“Jeg tror bare tryghed, tror jeg, sådan i, at man ville kunne snakke lidt mere med dem (forældre), altså fordi jeg tror ikke der er særligt mange unge mennesker der snakker med deres forældre om sådan nogle ting”* (I3).

Tryghed og tillid er ligeledes forhold som de unge italesætter, har en afgørende betydning for hvorvidt de vil involvere deres forældre i deres online liv. Han fortsætter: *“Hmm, altså, jeg ved ikke, jeg synes at mine forældre giver mig lov til rigtigt meget og jeg føler jeg stoler på dem lidt mere, end hvad andre nok ville, fordi de får nok ikke lov til så meget som jeg gør”* (I3).

Der er ifølge vores informanter tale om, tillidsforhold mellem børn/unge og deres forældre som en af årsagerne til, hvorvidt de vil opsøge hjælp hos deres forældre eller ej.

Børn og unge fremhæver alle, at tillid er afgørende for deres involvering af forældrene. Og både børn og unge italesætter det som afgørende for tillidsforholdet, at forældrene tydeligt skal vise og sige, at de vil hjælpe, hvis deres børn oplever ubehagelige ting på nettet. Også selvom barnet/den unge har brudt en indgået aftale om f.eks. ikke at dele billeder eller telefonnummer (Det kriminalpræventive Råd, 2021). En rapport fra Det Kriminalpræventive råd, fremhæver bl.a. tillidsforhold i familien som værende vigtige forhold for børn og unge, noget vores unge informanter også er enige i. De generelle udtalelser fra vores informanter beror på forældrenes reaktion og håndtering af deres barn/unges onlineliv som forhold, der afgør børn og unges involvering af deres forældre.

En forklaring på hvorfor forældre ikke bliver inddraget, handler også om behovet for privatliv. Generelt har vores informanter en opfattelse af, at det, de foretager sig på nettet, hører til deres privatsfære og noget de hellere vil have for sig selv. I1 beskriver det sådan:

“Jamen det er fint nok, jeg kan godt lide at have sociale medier for mig selv i min familie [...] ja. så har jeg noget for mig selv” (I1). I1 beskriver på samme vis som de andre informanter, at behovet for at dele deres online liv med forældrene, ikke fylder meget. I2 bakker på sin vis op om det: *“Man gider ikke rigtigt at have sin forældre involveret i ens (online) privatliv, det kan føles virkelig akavet”* (I2).

Alle vores informanter synes, at det kan opleves akavet eller pinligt at dele deres online aktiviteter med deres forældre. Nogle påpeger ligeledes forældrenes manglende online kompetencer som en af årsagerne for, hvorfor de ikke bliver involveret. I1 udtrykker det som følgende: *“Mine forældre, de*

ved ikke så meget andet end Facebook, jeg tror ikke at de rigtig forstår det der er på sociale medier, [...] De synes, at det er for indviklet.”(I1).

Forældrenes begrænsede viden, når det angår sociale medier, kan give anledning til manglende forståelser af, hvad deres barn/unge foretager sig på nettet. På samme vis kan forældrenes manglende viden om sociale medier være et udtryk for en digital generationskløft mellem børn og unge og deres forældre. Vores informanter mener desuden, at forældrene ikke helt forstår deres online liv, hvilket kan betyde at informanterne ikke mener, at forældrene altid har de forudsætninger, der skal til for at have en meningsfuld dialog med deres børn og unge ift. deres digitale liv. Viden om sociale medier og anerkendelse af unges digitale liv er derfor forudsætninger, hvis forældre skal være en beskyttende faktor for børn og unge og deres tilgang til sociale medier og lære at navigere i en verden af flertalsmisforståelser.

Værdimæssigt spændingsfelt mellem køn, seksualitet og ansvar

Et emne vi ikke havde tænkt på inden indsamlingen af empirien var kønsaspektet. I næsten alle interviews kom de unge selv ind på, at de oplevede forskellige normer for piger og drenge. Det gælder f.eks. holdninger til piger og drenge online og offline seksualitet.

For at vi ikke blev medskabere af bestemte normer, forsøgte vi i interviewene at udforske de unges egne holdninger til kønsforskelle. I4 udtrykte det således:

“Jeg tror at piger vil være mere udsatte, end at det ville være drenge der vil være udsatte og det har noget at gøre med øhm slutshaming” (I4). Citatet henviser til, at man som pige som udgangspunkt er udsat for strengere normer, end der gælder for drenge ift. seksualitet. Ordet slutshaming fremtræder flere gange i empirien og I4 fortsætter: *“Såeh, det der med hvis drenge de er sammen med ti piger, på en aften, så er de bare de sejeste og alt sådan noget og øh hvis piger er det så er de... åh det hedder slutshame” (I4).* Vores informanter er klart bevidste om dobbeltmoralen og den negative bedømmelse af pigerne. Drenge opnår positiv opmærksomhed, hvis de er sammen med mange piger. Jo flere piger man er sammen med, desto højere status man opnår hos vennerne, hvor det modsatte er tilfældet for pigerne.

Vurdering af pigernes seksuelle handlinger er den samme, uanset om det sker i den fysiske verden eller på nettet jf. vores informanter. I4 omtaler det på denne måde:

“så øhm det tror jeg er meget, altså, hvis piger sender sådan nogle billeder, så er de bare de sygeste [...] de bliver set som at værende billige, hvis de sender billeder til mange mænd, hvis drenge gør det

så er de øh. så er de bare de sejeste, hvis de gør det. Det er sådan ifølge omverden, men jeg synes ikke rigtig at der er forskel” (I4).

Som ovenstående citater viser, er I4 bevidst om dobbeltmoralen gennem vurderinger og holdninger til piger og drenges seksualitet, men at køn ikke har en værdi i selv og derfor ikke gør en forskel for ham. De kønnede seksualitetsværdier træder frem, når nogle unge tillægger den oprindelige afsender af intime billeder, som oftest er en pige, ansvaret for den ikke samtykkebaserede deling. Det er i dette værdimæssige spændingsfelt, de unges vurderinger af ansvar for den uønskede deling balancerer mellem afsender og modtager. (Deen, Bindesbøl, Pagh, & Lauren, 2018). Den dominerende fortælling fra vores unge informanter vidner om, at piger hurtigt kan hænges ud for en aktiv seksualitet, mens drenge hyldes og i noget omfang oplever respekt og anerkendelse for et aktivt seksuelt liv.

Undersøgelser fra SDU viser, at der blandt unge er en opfattelse af, at der for nogle drenge kan være flere motiver til at dele andres nudes end for pigerne (Deen, Bindesbøl, Pagh, & Lauren, 2018). I undersøgelsen er der flere beskrivelser af piger end drenge, som har fået delt deres billeder. Hvad enten personen, der deler billedet, er motiveret af at hævne sig, at lave sjov eller at tage del i en samtale. På samme vis har en undersøgelse om digitale sexkrænkelser fra jævnaldrende, hvori 13-17-årige danske børn og unge deltog, sat fokus på, hvor ofte unge udsættes for seksuelle krænkelser. Rapporten viser som helhed, at de digitale sexkrænkelser finder sted i en kønsspecifik kontekst, hvor piger i højere grad er udsatte end drenge (deSHAME, 2018). Vores informanters erfaringer med hvem der deler billeder uden samtykke, er ligeledes i tråd med ovenstående - I2 beskriver det som følger: *“De fleste som deler billeder, er specifikt mere drenge. Det er meget mere drenge end piger har jeg lagt mærke til, og det er altid folk med anonyme kontoer, fordi internettet tillader det (I2).*

De samme oplevelser går igen hos vores andre informanter. I2 udtrykker også, at det kan lade sig gøre, fordi at det ikke altid bliver opdaget og dermed ingen konsekvenser har for dem, der gør det. Vi fandt ligeledes ud af et andet kønsaspekt i spørgsmålet om ansvar. Det viser sig, at der stilles andre krav til piger end til der er til drenge. I4 forholder sådan til det:

“Drenge de vil nok bare være sådan at folk vil se det på sådan en “ej de laver bare drengestreger” og piger de vil være sådan “jamen de ved bedre” Eller “de tænker sig om i forvejen”. Det er mere at drenge ville gøre en dum ting end piger ville gøre en dum ting, fordi piger ville automatisk tænke sig bedre om. Så piger burde vide bedre [...] eller tænker sig mere om før de gør nogle ting” (I4).

Citatet der refererer til holdninger til drenge, når de gør noget forkert eller foretager uhensigtsmæssige handlinger, kan legitimeres som *drengestreger*. I4 refererer til en stereotypisering af drenge som impulsstyrede, der ikke ved bedre, og omvendt ser han piger som bedrevidende væsner, der tænker før de handler. Det underliggende i citatet er, at fordi piger *burde* vide bedre, bærer de et større ansvar, hvis de handler uansvarligt eller gør noget som f.eks. at sende et billede til nogen.

Delkonklusion

Uønskede seksuelle erfaringer rummer et bredt spektrum af seksualiserede handlinger fra såvel jævnaldrende som voksne. Børn og unges manglende viden og forudsætninger om DSK er en af de forhold der har indvirkning på, hvorvidt *Reckles Misuse* finder sted. Børn og unge som ikke er digitalt modnede eller opmærksomme på de risici, der er forbundet med nettet, kan let være ofre for *Digital grooming*, og dermed komme i risiko for, at de udsættes for digitale krænkelser og digital vold fra voksne og andre børn og unge, hvis agenda er *Intent to harm*. Dette spektrum af erfaringer vidner om, at DSK er en reel faktor, som gør, at børn og unge havner i udsatte positioner i deres ageren på nettet.

Børn og unge delagtiggør ikke altid deres forældre i deres online liv. Vores unge informanter foretrækker at dele de dårlige oplevelser, de har på nettet, med deres venner frem for forældrene. Dels er der flere der værner om deres digitale privatsfære, som et rum de vil have uden familiens indblanding, men frygten for repressalier eller slutshaming er ligeledes forhold som afholder de unge i at involvere forældrene i deres online liv.

Selve forekomsten af sociale overdrivelser og flertalsmisforståelser vedrørende DSK blandt børn og unge er vigtige at fremhæve. I den forbindelse er det væsentligt at det ikke er kun børn og unge der er der ligger under for flertalsmisforståelser. Det er i en eller anden udstrækning også de voksne omkring dem. Her tænker vi på f.eks. forældre eller andre betydningsfulde voksenrelationer. Disse voksne kan også være årsag til misforståelserne og dels selv kan bidrage til, at der bliver tale om en selvopfyldende profeti. Alle vores informanter kom på sociale medier allerede som 10-årige, og tilgik platforme hvor aldersbegrænsning er 13 år, bl.a. fordi forældrene fejlagtigt tror, at dette er det normale, og fordi at alle de andre gør det. Til slut, kan vi konkludere, at der er en kønnet dobbeltmoral, som antageligt kan tilskrives de forskellige normer, som piger og drenge online og offline seksuelle liv kan påvirkes af. Hvor drenge oplever positive tilkendegivelser, jo flere piger de er sammen med, gælder det modsatte for pigerne. Flere undersøgelser og rapporter har ligeledes konstateret at DSK finder sted i en kønsspecifik kontekst, hvor piger i højere grad end drenge synes at være mere udsatte.

Analyse del 3

I dette afsnit vil der følge en kort opsamling af pointer fra foregående analyser og dernæst vil der introduceres til konkrete løsningsforslag i det sociale arbejdes praksis ud fra valgte teorier. Hvor vi i de foregående analyser, introduceret teorierne i et særskilt afsnit forinden analysen, inkluderes teori-redegørelse i dette afsnit og ikke i et særskilt afsnit. Det forhold, at vi anvender den induktive arbejdsmetode, har vi ikke kunne tage stilling til teorien i denne analyse førend analyserne var udarbejdede.

[Systemteorien - som hjælp til forebyggelse](#)

Systemteorier for det sociale arbejde har kort beskrevet, overvejende fokus på udvikling af viden inden for professionerne og de har fokus på interaktionen mellem sociale systemer - det kan være samspil mellem individ, miljø, socialpolitiske systemer og strukturelle systemer (Healy, 2016, s.177). Herunder også venskabsrelationer.

Med inspiration fra den systemteoretiske tilgang til socialt arbejde, inddrages elementer fra Urie Bronfenbrenners økologiske model samt perspektiver fra den generelle og komplekse systemteori. Bronfenbrenners model kan kort beskrives at indeholde makro, ekso, meso og mikroniveauer og hvis man har øje for hvad der sker i alle niveauer, kan man danne sig et nogenlunde helhedsorienteret blik, samtidig understreges det at det økologiske perspektiv ikke tager højde for alt (Healy, 2016, s.201). Derfor inddrages andre perspektiver fra systemteorien. Komplexiteten af DSK kræver at der udvikles en bredere forståelsesramme indenfor det sociale arbejde. Ækvifinalitet, som er et begreb inden for den generelle systemteori, betyder at der er flere måder at opnå det givne mål på, i dette tilfælde forebyggelse af DSK (Hutchinson & Oltedal, 2019, s.279). Derfor har vi begrebet for øje, når vi udtænker et udspil til forebyggelsen af fænomenet på den måde at vi medtager alle niveauer i Bronfenbrenners model. Vi har den antagelse at hvis vi er bevidste om ækvifinalitet ift. hvordan vi kan afhjælpe problemet vedr. DSK, så åbner det for at man ikke kun lægger sig fast på én enkelt måde at løse det på og derfor giver det anledning til en dybdegående refleksion af hvad der virker og hvad der ikke gør.

Vores udspil er derfor noget der sagtens ville kunne ændres ved, overvejes grundigere og det kan diskuteres om det skal implementeres på mere dynamisk vis.

Komplekse systemteorier lægger vægt på at man som socialarbejder kan identificere en lang række årsager til at noget sker og i stedet for at have fokus på den enkle lineære årsag-virkning, som man har i den generelle systemteori. (Hutchinson & Oltedal, 2019, s. 262). Der tales her om cirkulære årsagsforståelser, hvorpå man kan forstå hvorfor forebyggelsen som den er nu, ikke virker. Derfor må vi finde en løsning der favner helhedsorienterede betragtninger, og det kan den økologiske model hjælpe os med at se.

Komplekse systemteorier kan også tage forbehold for eksempelvis neurovidenskab og udviklingsteori, hvilket vi vil argumentere for, kan være givtig at forstå sig på, når man arbejder med børn og unge i dette felt (Hutchinson & Oltedal, 2019, s. 288). Der vil blive inddraget forskellige psykologers perspektiver på, hvordan børn og unges udvikling fungerer og hvad vi kan forlange af dem og voksne i samfundet - dette sat overfor DSK.

Vi ønsker at skabe en idéramme for det sociale arbejdes virke og nogle overvejelser der kan ligge deri ud fra Bronfenbrenners niveauer og det vil se således ud:

Et makroniveau der indeholder idéer til hvordan man kan tænke DSK ind i det sociale arbejde ud fra et mere politisk orienteret perspektiv. Dernæst beskrives et forslag på en løsning, der indbefatter et råd, som en overgang til hvordan ekso, meso og mikroniveauet kan gentænkes.

Et ekso- og mesoniveau der indeholder konkrete eksempler til hvordan skoler, folkeskolelærere samt andre professionelle kan forholde sig konkret til forebyggelsen af DSK.

Et mikroniveau der indeholder idéer og konkrete forslag til hvordan det sociale arbejde kan bidrage til forebyggelsen af DSK.

Makroniveauet

Den Neoliberalistiske diskurs

Healy påpeger at den neoliberalistiske diskurs samt New Public Management diskursen har vundet frem i Danmark i de seneste to årtier (Healy, 2016, s.85). Man kan argumentere for at den neoliberalistiske diskurs kan ses i at man konstant prioriterer sine ressourcer i det sociale arbejde. I forhold til DSK, er det også i SSP, et spørgsmål om ressourcer, som nævnt i første analyse. Ydermere anser den neoliberalistiske diskurs mennesket som egennyttigt og rationelt (Healy, 2016, s.88). Neoliberale tænkere argumenterer for at valgfrihed og egenbetaling af sociale ydelser hæver folkets prissætning på hjælpen og dernæst at man får større valgfrihed af at betale mindre i skat (Healy, 2016, s.89). Dog hævder diskursen også der må være punkter hvor staten skal handle og tage ansvar. Healy fremhæver økonomen Friedmans perspektiver således: *"Statens indblanding kan også legitimeres i*

tilfælde, hvor det individ, hvis velfærd er på spil, ikke er en "ansvarlig voksen" (Healy, 2016 s.92). Det kan man argumentere for at vores målgruppe falder ind under, men dog ses der ikke statslig støtte til området - det er i højere grad et ansvar der hviler på frivillige instanser såsom NGO'er samt SSP. Man kan på den anden side argumentere for at staten har taget ansvar ift. straf og strafudmålinger ift. DSK, da straffen som tidligere nævnt er blevet skærpet.

Healy hævder at den neoliberalistiske diskurs rummer, også mulighed for legitimering af prioritering af ressourcer til velfærdsydelser, hvor der er opstået et problem som kræver en stor koordineret indsats, at løse og man kunne godt argumentere for at digital dannelse, adfærd, kriminalitet på online platforme mm. kunne falde under den kategori, men der er ikke sket mere (Healy, 2016, s.93). Det kan siges at være et udtryk for at problemer med online-kriminalitet i sine forskellige former er så nye, at vi halter bagefter som samfund.

New Public Management diskursen

New Public Management diskursen kan siges have fokus på kvantitative output i stedet den holistiske tankegang i henhold til sociale ydelser (Healy, 2016, s.93). Diskursen kan også bidrage til afprofessionalisering, da der til stadighed ansættes mindre og mindre uddannede socialarbejdere på det sociale område. Det kan lægge op til bekymringer, når man arbejder med f.eks. børn og unge, da det kan have implikationer for arbejdsstyrken og kvalifikationer til at løse problemet (Healy, 2016, s.94). Der kan argumenteres for at denne kritik kan være overførbar til de problematikker, der er forbundet med DSK. Som tidligere nævnt, har vores ene informant (SSP-I5) efterspurgt mere systematisering på området og en børne- og unge informant (I2) har både givet udtryk for at de voksne har brug for et kursus for at kunne yde den hjælp børn og unge efterspørger samt at givet udtryk for I2 ville foretrække hjælp fra specialister. Man kan sige at problemerne vedrørende DSK ikke på nuværende tidspunkt bidrager til at forebygge med kvalificeret viden og effektivt og som det ser ud nu, har det sociale arbejde ikke en fastforankret rolle at spille. Den neoliberalistiske diskurs og New Public Management diskurs udfordrer de centrale værdier i det sociale arbejde og derfor kan det antages at der skal en ny diskurs til, for at kunne løse eller afhjælpe problemerne.

Vi ved alle at det kræver noget at lære børn at cykle og med henvisninger til undersøgelser og argumentationer fra Rådet for Sikker Trafik, vil vi drage referencer, da man kan anse navigation for børn på internettet, som det samme som at gebærde sig i trafikken; hvis man ved hvordan man skal passe på sig selv, opføre sig inden for de sociale spilleregler og undgå ulykker, så skal det nok gå, når

vi sender børnene ud i trafikken - men det kræver altså at vi lærer vores børn det. Det samme kan siges om den stigende digitalisering, hvori der må siges at være risici forbundet.

Cand.mag. i Psykologi og Dansk Ann-E. Knudsen giver nogle svar på hvordan man konkret kan hjælpe sine børn: *“lige i forhold til det der med at overskue hvordan man skal agere i trafikken, så er der to perioder i et barns liv, der er rigtig vigtige at have fokus på. Fordi det er de to perioder hvor pandelappen får myelin [...] I indskolingen og i forbindelse med puberteten, hvor de rigtig meget har brug for voksne der fungerer som pandelapper og hjælper dem til at få resten af hjernen til at fungere.”*

Der kan altså siges at foreligge nogle forhold, der gør at voksne må træde til og det kan referere tilbage til at de også skal have hjælp i den digitale verden. Dog er DSK i stigende udvikling og det kan udfordre den tankegang at voksne gør nok for at forebygge.

Konventioner og love

FNs' Børnekonventions artikel 3 anfører at deltagerstaterne påtager sig et ansvar for at børn har ret til at blive beskyttet og at vi skal sikre barnets tarv uanset foranstaltningsramme. (Retsinformation, 1992).

Sikker Internet Sikkerhed Danmark (SIC), er et partnerskab mellem Medierådet for Børn og Unge, Red Barnet og Center for Digital Pædagogik, har lagt op til at vi som samfund også nu skal sikre den digitale trivsel, sikre digital beskyttelse, sikre digitale rettigheder, og digital dannelse blandt børn og unge. (Center For Digital Pædagogik, 2021).

Ydermere har vi også Forældreansvarsloven, hvor bestemmelserne lyder jf. lovbekendtgørelse nr. 1768 af 30/11 2020 med følgende ændringslov indarbejdet:

“§ 1. I alle forhold, som er omfattet af denne lov, skal hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse komme i første række.

§ 2. Forældremyndighedens indehaver skal drage omsorg for barnet og kan træffe afgørelse om dets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov”(Retsinformation, 2012).

Der kan altså siges at være hjemmel i lovgivningen til at kigge nærmere på om børn og unges tarv samt beskyttelse i henhold til konventioner og lovgivning, rent faktisk udføres efter bestemmelserne. Vi er bekendt med at vi som socialarbejdere ikke kan ændre på lovgivningen, men studier på området, kan da siges at kunne bidrage til nytænkning. I den logiske forstand af de sociale problemer der kan opstå af DSK, kunne man forestille sig at forebyggelse i øget grad ville kunne nedbringe kriminaliteten samt nedbringe efterbehandlingen af ofre. Set i lyset af den neoliberalistiske diskurs,

kunne man argumentere for at samfundet ville spare på indsatserne der følger efter sådanne sociale problemer, hvor det kan siges at både bidrage til psykiske sygdomme samt et nødvendigt fravalg af uddannelser og job der har med mindre børn at gøre. Der er i forvejen mangel på pædagoger og skolelærere og vi har i forvejen udfordringer med psykiske sygdomme og håndteringen af disse. Mon ikke vi kunne spare på at netop at forebygge effektivt? Mon ikke flere børn og unge ville kunne vokse op og bidrage til samfundsøkonomien?

Vores nye er claim er at hvis vi ikke forebygger effektivt og systematiseret på området som helhed, så får vi nogle børn og unge der får alvorlige og forskellige grader af sociale problemer. Det handler om at gøre det her til et samfundsproblem og ikke børn og unges problemer, hvis de bliver krænket eller selv krænker. Det *er* et problem at vi ikke forebygger effektivt.

Introduktion til "Rådet"

Forinden vi redegør for vores mere konkrete udspil til det sociale arbejdes forebyggelse på området, så kunne det være fordelagtigt at der iværksættes følgende:

Først skal der afsættes statslige midler til en sammenføring af alle vidensformerne, for at højne kvaliteten af forebyggelsen samt at sikre professionalitet eller specialisering indenfor det sociale arbejde. Det kan foregå således:

Interesseorganisationer, NGO'er, og mange andre har sat sig ind i fænomenet DSK, og som vores SSP-I5 informant siger om det forebyggende arbejde mht. både skole og interesseorganisationers arbejde: *"Der er rigtigt mange gode tiltag, det er bare ikke sat i system, [...]i virkeligheden så er rigtigt meget af det som jeg tænker der giver mening at gøre, det tror jeg er i gang [...] men altså, det ligger jo også lidt på et højere plan, sådan rent ift. hvis det skal ind og være en integreret del af folkeskolens undervisningsprogram"*.

Der henvises altså her til at der skal tages beslutninger på et højere niveau for at kunne få effektiviseret det forebyggende arbejde. Dette kan gøres ved at forskningen på forebyggelse i NGO-branchen bliver claimet på i højere grad, samt at der kan lægges op til at der forskes yderligere på området i det sociale arbejdes regi på et generelt niveau og at der også gøres opmærksom på de resultater der kan cementeres i massemedierne, hvilket kan give resultater der kan overbevise højerestående instanser om at der skal gøres noget. Det er her hvor at claimet, vedrørende at vi får børn og unge med sociale problemer, hvis vi ikke selv gør det til et samfundsproblem, bliver relevant. I mere detaljeret form ser vi det udføres på følgende måde:

SSP, skolelærere/ledere, digitale ambassadører, skolesocialrådgivere, (det kan blive nødvendigt med PPR, da DSK kan ske for udsatte børn og unge og derfor kan det blive givtigt med deres input til det

forebyggende arbejde), udviklingsorienterede psykologer - De skal alle indgå i et projekt om at dele viden, samt at udfærdige den bedst mulige undervisningsform og forebyggelse på området. Som vi tidligere har beskrevet, findes der meget viden, mange undervisningsforslag og mange nuanceringer på problemet og det skal sammenfattes i en fastforankret indsats mht. forebyggelsen. Vores idé og konkrete udførsel til denne forebyggelse udformer vi i de næste afsnit.

Ekso & Mesoniveauet

På disse niveauer finder vi alt der drejer som om skoleundervisning, folkeskolelærere, ledelse af folkeskoler og tilrettelæggelsen af hvordan forebyggelsen kan eksekveres.

I første ombæring appellerer vi til at man kan benytte sig af den fremtidsorienterede og styrkefokuserede tilgang. Nærmere bestemt den aktivbaserede tilgang. Healy refererer til Kretzmann og Mcknight og de påpeger fire følgende træk der kan hjælpe os med identificere evner, færdigheder samt aktiver der på forhånd er til stede:

- Forandring må tage sit udgangspunkt i lokalmiljøet
- Forandring må bygge på de evner og aktiver, der allerede eksisterer i lokalmiljøet
- Forandring drevet af relationer
- Forandring bør være orienteret mod fortsat udvikling af lokalmiljøer

(Healy, 2016, s.259)

Ift. forandringen i lokalmiljøet ser vi at skolelederen får tildelt ressourcer og dermed også ansvar for at vedligeholde de beslutninger som er taget af førnævnte nedsatte råd. Det kan ifølge teorien føre til at skoleledere i højere grad vil tage ejerskab på at støtte og håndtere forebyggelsen af DSK.

Ift. at forandringen må bygge på allerede eksisterende evner og aktiver, er det samtidigt også implementerbart at række ud til - og herunder vidensdele til institutioner som SFO'er - der også er en integreret del af mange børn og unges hverdagsliv. For netop at undgå situationer som eksempelvis informant I1 har oplevet, med at modtage et "dickpic" i 4.klasse, uden at voksne griber ind. Det er givetvis ikke muligt at holde opsyn med alle børns telefoner, men man kan gøre det tydeligt og gøre sig tilgængelig som voksen og som professionel, for at understrege at man står til rådighed, i det tilfælde, at digitale krænkelser opstår.

Ift. forandringer drevet af relationer kan man henstille sig til at fremme vidensdeling på tværs af sektorer, men også etablere praksisser der fremmer det. F.eks. kunne ERFA grupper som har det formål at øge kvaliteten og vidensdelingen inden for det arbejde der ligger i de enkelte monofaglige

grupper, pålægges at debattere, herunder holde sig opdaterede inden for forebyggelsen af DSK samt den digitalisering som i stigende grad er accelererende.

Ift. forandringen bør være orienteret mod fortsat udvikling af lokalmiljøer kunne man argumentere for at Kretzmann og Mcknights udsagn er rammende:

“Et lokalmiljø, der har mobiliseret sine interne aktiver, stiller sig tydeligvis ikke længere tilfreds med at være modtagere af velgørenhed. Dette mobiliserede lokalmiljø tilbyder snarere muligheder for egentlige partnerskaber, for investorer, der er interesserede i handling og i at få afkast af deres investering.” (Healy, 2016, s.260). På baggrund af den tidligere nævnte ressourcemangel, kunne man argumentere for at hvis der bliver afsat midler til folkeskolerne, som en fast forankret indsats, ville det kunne medføre en højere autonomifølelse hos skoleledere og skolelærere og dermed kan der være mulighed for at skabe en prioritering, der på nuværende tidspunkt kan siges at efterspørges inden forebyggelsen af DSK.

Den form for forankring af forebyggelse i folkeskolen vil også være med til at kunne håndtere det forebyggende arbejde inden for DSK, men også være med til, at højne muligheden for, at kunne gribe ind når skaden er sket. jf. vores informanternes udtalelser som efterlyser netop det fra klasselærere.

Fordelen for at benytte det styrkefokuserede perspektiv som løsningsforslag til det sociale arbejde er med til at fremme ejerskab og løsninger, som en etableret del af det sociale arbejdes praksis. Det kan tilvejebringe større anerkendelse, optimisme og en større kraft af håb for reduktion af sociale problemer hos børn og unge i den digitale sfære.

Tidlig indgriben

Der ses ligeledes gevinst ved at etablere det forebyggende arbejde så tidligt som muligt jf. Balvig og Holmbergs perspektiver. Deres tese er, at primær forebyggelse skal ske førend end skaden er sket (Balvig & Holmberg, 2014, s. 366).

Som en af vores børn og unge informanter, anført tidligere, har nævnt, så er det afgørende at man forebygger så tidligt som muligt. I2 udtaler sig således: *“måske tidligst 6 klasserne nok ihvertfald. Man behøves ikke at gå direkte hårdt ind og sige at, ja sige for at snakke om hvor forfærdeligt det er, men man kan starte der.”* (I2). Og som informanten også tidligere udtaler, så skal man allerede starte ved 10 års-alderen, fordi børn møder de sociale medier tidligere og tidligere. Det går på sin vis hånd i hånd med Balvig og Holmbergs betragtninger om så tidlig forebyggelse som muligt.

Alderssvarende forebyggende indsatser

Der er som sagt et hav af undervisningsmateriale tilgængeligt, hvor det faktisk også er begrundet i en aldersdifferentiering. Uagtet det tilrettelagte materiale, kan der argumenteres for at det ikke bliver brugt effektivt på baggrund de stadigvæk stigende problemer der kan findes inden for DSK.

Vores SSP-I5 informant fremhæver England som det gode eksempel på det forebyggende arbejde inden for digitalisering i skoleregi:

“og det ved jeg jo også i det danske system, er der jo også nogle ting som skal igennem, men det er knapt så systemiseret med det digitale som det er, for eksempel, i England”.

Derfor foreslår vi at man orienterer sig internationalt og nationalt og implementerer og konsoliderer viden, undersøgelser og praksisser for det forebyggende arbejde.

Som et konkret eksempel kan man benytte sig af The Education for a Connected World framework, som beskriver den digitale viden der tager forbehold for aldersdifferentiering. Det står beskrevet således: *“The document supports one of the key aims of the government’s Internet Safety Strategy of supporting children to stay safe and make a positive contribution online, as well enabling teachers to develop effective strategies for understanding and handling online risks.”* (GOV.UK, 2018).

Den handler om at børn og unge skal have redskaber til at begå sig online, men at dette betinget af hvad de kan overskue kognitivt. Der er otte forskellige fokuspunkter:

1. Self-image and Identity
2. Online relationships
3. Online reputation
4. Online bullying
5. Managing online information.
6. Health, wellbeing and lifestyle
7. Privacy and security
8. Copyright and ownership.

(Education for a Connected World, 2020).

Fokuspunkterne indeholder information om hvad aldersgrupperne fra 4-18 kan omsætte og forstå i den særskilte alder inden for hvert punkt. Det giver en tydelig forståelse for den professionelle/voksne af hvad børn og unge har kapacitet til. Det er skrevet i “jeg-form”, og det indikerer at der har været taget højde for formidlingsstrategier og at det skal være let for den voksne at kunne relatere til. Der er også en slags ordbog nederst i materialet, hvor der står begreber til lægger sig til digitalisering og disse er udførligt beskrevet. (Education for a Connected World, 2020). Det giver anledning til at man

kan forestille at der kan opstå et fælles sprog mellem professionelle og børn og unge. Ydermere kan man argumentere for at en simpel oversættelse til dansk, ville højne en fælles forståelse der rækker ud over de professionelle, da den gængse lægmand, ville kunne forstå det.

Så kan man argumentere for at sprogbarrierer ikke kan spænde ben for processen af at bruge det. Samtidigt er online-materialet meget overskueligt og brugervenligt, så det kræver ikke større IT-kompetencer at orientere sig i materialet. Det er i sammenligning med mange af de danske websites der har eksempler på undervisningsmateriale, absolut nemmere at navigere i, så det er værd at overveje om denne form af videreformidling af viden online, skal implementeres i en form for online vidensbank.

I forhold til de danske idéer til undervisning, så kan Red Barnets og Børns Vilkår's online og gratis materialer inkorporeres sammen med den engelske model. Red Barnet har udformet pjecer, videoklip, rapporter, workshops og undervisningsmateriale med henblik på forebyggelse og forståelse af DSK. Dette er udførligt beskrevet og det henvender sig til målgruppen for 13-17-årige (deSHAME, 2018). Red Barnet kalder undervisningsudspillet for deSHAME som er baseret på den større undersøgelse, som tidligere nævnt, i enkelte lande og den danner baggrund for undervisningsmaterialet. Der er fire lektioner med forskellige formål og læringsmål for eleverne og der ligger også en lærervejledning med beskrivelser af hvordan man kan håndtere undervisningen helt ned til underretningspligten i arbejdet. (project deShame, u.å.).

Man kunne herpå arbejde videre med de yngre klasser og orkestrere undervisning der er aldersdifferentieret til dem med reference til det engelske system, hvor man som tidligere beskrevet, forholder sig til digitalisering helt ned til 4-års alderen.

Børns Vilkår's online materialer tager udgangspunkt i digitale online rettigheder og inddrager tematikker der omhandler børn og unges digitale liv i 3 - 10 klasser. De gratis online undervisningsmateriale indeholder videoer og øvelser med udgangspunkt i cases som bygger på erfaringer med DSK der er udarbejdet til børn og unge. Udover de online tilgængelige undervisningsmaterialer, er det ligeledes muligt at bestille workshops for fagpersoner som tilbyder inspiration til øvelser og redskaber der er med til at højne fagligheden. Børns Vilkår har ligeledes i samarbejde med Medierådet udarbejdet flere rapporter der omhandler børn og unges digitale liv. Disse rapporter er nogle af de første undersøgelser i Danmark, der repræsentativ undersøger børn og unges digitale liv, med udgangspunkt i børn og unges perspektiver.

Red Barnet giver mulighed for at skoler kan tilkøbe sig sparring, rådgivning, faglige oplæg, der er direkte skræddersyet til den enkelte skole ang. digitalisering, krænkelser mm. Dog fremgår det ikke tydeligt af hjemmesiden, hvad det reelt koster. (Red Barnet, u.å.).

Børns Vilkår tilbyder ligeledes faglige workshops til skoler som sætter fokus på digitale mobning og trivsel blandt børn og unge. Forløbenes varighed og indhold kan variere og koster alt fra 8000 kr og opefter. (Børns Vilkår, u.å.).

Ift. det økonomiske aspekt, kunne man forestille sig at man i langt færre tilfælde ville være nødt til, som skole, at investere i disse oplæg, workshops og sparring, da det nedsatte råd allerede ville have tilrettelagt en samlet indsats, der samler disse tre at arbejde med DSK på. Derfor kunne man forestille sig at der var penge at spare i længden, hvis det nedsatte råd arbejder med en sammenfatning én gang for alle. Desuden kunne man med fordel overveje at rådet fortløbende skal kunne forfine og inddrage andre relevante samarbejdspartnere, da kvaliteten kun vil blive bedre af det.

Vi ser en sammenfatning af viden og erfaring udforme sig i det tidligere nævnte nedsatte råd og at de netop skal evaluere, udbygge og konsolidere disse tre forebyggende indsatser i ét stort samlet videnskatalog, så folkeskolelærere har en nem og overskuelig adgang til forebyggende inspirationsmateriale.

Når rådet har udvalgt og sammenfatning en konkret indsats, bør der i vores optik lægges op til at rådet løbende skal evaluere på og få optimeret indsatser alt efter den fart den digitaliserede verden sætter for dagen, for netop at undgå at vi ikke halter bagud ift. til den acceleration der kan ses i den teknologiske udvikling verden over.

Neurovidenskab og udviklingsteori

Grunden til at det er af afgørende betydning at skolelærere kan tilvejebringe viden og støtte til målgruppen, kan bakkes op af diverse andre forskere, f.eks. påpeger

Lisbeth Iglum Rønhovde, som er uddannet norsk lærer, senere i specialpædagogik:

“Hvis modtageren misforstår budskabet, så er det afsenderens ansvar. I hvert fald når vi taler om et asymmetrisk magtforhold som lærer-elev-forholdet. Så du er nødt til at vide, om modtageren forstår det, du siger, og at det er i overensstemmelse med det, der er intentionen”. (Christensen, 2011).

Det kan inspirere til at man som professionelle i skoleregi, bliver nødt til at gøre sig overvejelser om hvorvidt man rammer rigtigt ift. målgruppens udviklingsstadiet.

Det bliver yderligere fremhævet i artiklen at Rønhovde udtaler sig om børn og unges hjerner.

Hun beskriver udviklingen af teenagehjernen som hos et træ, hvor der vokser flere kviste, grene og rødder. Et af de steder, hvor hjernen for alvor har brug for at slå rødder, er i frontallappen, også kaldet pandelappen. Det er her, koordinationen foregår, når vi skal løse problemer, ændre strategier eller overskue de langsigtede konsekvenser af en given handling, beretter Rønhovde. (Christensen, 2011).

Når vi fremhæver disse argumentationer, er det i forlængelse af hvorfor det er vigtigt at orientere sig i allerede eksisterende forskning ift. børn og unges kognitive udvikling, for at kunne forstå hvordan vi skal komme problemet til livs.

Der tegner sig et mønster af at når forskere på udviklingsområdet udtaler sig, så mangler hele biologirationalet omkring hvad børn og unge kan og ikke kan modtage, omsætte, internalisere mv. i relation til DSK.

Ift. børn og unge og deres behov, kan der ikke siges at der er taget forbehold for hvad der virker for børn og unge når der skal forebygges effektivt.

Når børn og unge skal modtage viden, der er vigtig, kan man igen kigge mod Rådet for Sikker Trafiks psykologer og deres faglige perspektiver på det. F.eks. hævder psykolog Ulla Dyrlov om tale med børn og unge om risici:

“Så snart det begynder at være formanings-agtigt, så har man mistet dem og så gider de ikke og så begynder det at blive bedrevidende, voksenkedeligt, dødssygt. Og så har den modsatte effekt, så skal man stoppe”.

Når børn og unge skal lære om DSK, og hvorfor de ikke skal begå dem, handler det altså ud fra denne betragtning om at kunne undgå at blive formanende og bedrevidende som voksne. En måde at få nedbragt voksnes formaninger, kan være at benytte sig i højere grad af digitale ambassadører i form af børn og unge. SSP har haft en række projekter i forskellige bydele af landet, hvor man har implementeret brug af ung-til-ung-metoden, hvor man har uddannet unge fra 7.klasse til at undervise andre unge i god adfærd på nettet. I SSP-projektet *Det Gode Valg* fra 2015, har man også sørget for at holde temadage, hvor man inkluderer lærere, pædagoger, mentorer, klubpersonale og gadeplansmedarbejdere (Skolebørn.dk, 2015).

Formålet med *ung-til-ung-metoden* er at lade de unge påvirke andre unge, forklarer souschefen for SSP, Mikael Kelk: *"Forskningen viser, at ung-til-ung-metoden giver mulighed for at skubbe til de unges adfærd, fordi de kommer til at præge hinanden i den rigtige retning,"* siger han. En anden central metode i projektet er social pejling, som kort fortalt går ud på, at unge gør, hvad flertallet af andre unge gør. *"Derfor skal vi have frem i lyset, hvad flertallet af unge gør rigtigt, og formidle det blandt de unge, så flere gør det rigtige,"*. (Skolebørn.dk, 2015).

De forskellige claims i samfundet har effekt på voksne, når det er baseret på en form for grusomhed og som tidligere nævnt, har Loseke sat fokus på dette. Her kan man argumentere for at hvad der rent faktisk virker for børn og unge, er det modsatte af hvad der skaber et succesfuldt claim. Det der bliver talt op i samfundet, for at gøre opmærksom på problemet, er i høj grad den dårlige side af børn og unges digitale liv. Det er blandt andet italesættelsen af hårdere straffe, voldsomme konsekvenser mm. Der kan siges at mangle en anerkendelse af hvad det fællesskab der ligger i den digitale verden, kan tilbyde børn og unge og det er målgruppen nok i højere grad opmærksomme på.

Omvendt kan Losekes anskuelser af succesfulde claims, også bidrage til hvordan vi kan claime på problemerne vedrørende DSK på en anden måde, end hvad der gøres nu. Loseke nævner at man kan bruge måder at italesætte "skurkene" på, for at skabe succesfulde claims. ift. DSK, kalder vi dem krænker. (Loseke, 2011, s.313) F.eks. kan man ved at italesætte at DSK kan ske for alle vores børn, får man lagt en forståelse af at der ikke er en bestemt type person der er krænker, men at det sker over en bred skare, hvorfor der derfor skal handles. Uden typificeringer af en særlig form for krænker, behøver folket heller ikke forholde sig til kompleksiteten i mennesket og derfor er det lettere at forholde sig til claimet (Loseke, 2011, 314). Man kan også fremhæve elementer af at være blevet krænker, der sætter fokus på at de

"aldrig har haft en chance", hvorpå man fremmer sympatien for krænkeren, og vi har fokus på at *"hate the sin, but love the sinner"*, som Loseke anfører (Loseke, 2011, s.314).

I tråd med det tidligere nævnte SSP-projektet, refereres der her til en af Balvigs undersøgelse fra 2010, hvor de unge stilles overfor spørgsmålet om kammeraters meninger betyder mere end voksnes. 61% af de unge svarer at kammeraternes meninger betyder mest (Balvig, 2011).

Derfor kan der argumenteres for at implementere og holde fast i digitale ambassadører samt have fokus på social pejling, herunder mentalisering.

Forebyggelseksperimenter rettet mod mobning, viser undersøgelser, at sociale overdrivelser vedrørende mobning førte til en markant reduktion af mobning hvor social pejling blev anvendt i

forsøget. (Balvig & Holmberg, 2014, s. 199). Det som virkede i forsøget var, at man i disse kampagner satte fokus på det gode, og det man talte op, blev således det gode eksempel. Man kan argumentere for, at man inden for det forebyggende arbejde, kan ses potentiale i, hvordan social pejling kan være oplagt at anvende og at formaninger ikke altid virker. Yderligere kan man styrke de unges fælles sociale ansvar. Det kan man eksempelvis gøre med reference til Rådet for Sikker Trafik. Cand. Mag. i psykologi og dansk Ann-E. Knudsen forklarer om teenager der færdes i flok:

“fordi hjernen ikke er færdigudviklet, så reagerer de meget på impulser [...] der er faktisk en smutvej der hedder, at hvis man prøver at give dem et ansvar for andre end sig selv, så følger ansvaret for sig selv med [...] Der hvor man prøver at tale til et fælles socialt ansvar, for når man gør det, så bliver teenagere også bedre til at tage hånd om sig selv.” (Rådet For Sikker trafik, u.å.).

Det kunne være noget der indgik fast i de digitale ambassadører videreformidling i skoleklasserne.

Ydermere nævner Knudsen også følgende om teenageres optag af informationer:

“det kan godt virke som om, at teenagere med vilje lukker af for fornuftige ting forældre og andre voksne gerne vil sige til dem [...] En teenagerhjerne har faktisk også brug for at vi voksne, uanset om vi er deres forældre, pædagoger, eller lærere eller hvad vi nu er, gentager tingene mange gange [...] Det skal gentages rigtigt rigtigt mange gange, før det bliver lagret som filer.” Vi forestiller os derfor at der skal arbejdes med dette i skoleregi, men også på hjemmefronten og med inddragelse af forældre.

Det nedsatte råd skal arbejder videre med at vidensformidle med andre instanser som uddanne politiet eller skolelærere, med formål at hele tiden optimere og udvikle det forebyggende arbejde inden for det forebyggende arbejde hvad angår DSK.

Mikroniveaue

Forældre

På dette niveau finder vi individet og dets nære omgivelser og familie. (Healy, 2016, s.190). På dette niveau kunne det føromtalte råd, diskutere sig frem til at implementere forskellige tiltag. Vores udspil til dem vil følge i dette afsnit med argumentation for dem.

For det første kan man intervenere ved at skolerne inddrager forældrene ligesom i projektet *Det Gode Valg*. Forældrene inviteres til særlige temaaftener, hvor de undervises af forskellige eksperter i unge og sociale medier. Kelk nævner om inddragelse af forældrene at formålet er, at de voksne skal klædes

på til at støtte de unge i at træffe de rette valg på nettet. Forældrenes opmærksomhed hævdes her som værende af afgørende betydning. Kelk udtaler:

”Forældrene har et kæmpe ansvar for deres børn. Vi ser for alle andre indsats, at hvis vi kan få forældrene som medspillere, kan vi nå de unge i endnu højere grad” (Skolebørn.dk, 2015).

Det kan tænkes, at forældre halter efter med at holde sig opdaterede med den digitale udvikling, og der opstår hele tiden nye platforme børn og unge benytter sig af. Der giver det i vores optik god mening at implementere indsatser der inkluderer vidensdeling til forældre.

Ydermere kan forældre og andre voksne med fordel overveje deres færden og ageren på sociale medier. f.eks. udtaler psykolog Ulla Dyrlov:

“Det er klart at alle ens forventninger og ønsker og krav, som forældre, de klinger hult, hvis ikke man selv lever op til det.” (Rådet For Sikker Trafik, u.å).

Det kunne godt tænkes at en debat i massemedierne omkring voksnes opførsel på internettet, kunne være givtig.

Et yderligere tiltag på mikroniveau, kunne være at forsøge at sikre sig at fokus på digital adfærd, kom hjem i forældrenes stuer ved at skolerne giver lektier for der inkluderer forældrene. Et konkret bud på det kunne være at man bruger det allerede nævnte “få et digitalt kørekort” fra Wifive og gjorde det implementerbart til familiebrug, så det kunne hedde: “få et digitalt kørekort med dit barn” og ligeledes omvendt; “få et digitalt kørekort med dine forældre”. Det ville give anledning til refleksion og dialog blandt børn og unge og deres forældre, så forældre kan råde, vejlede og tage ansvar for den øgede digitalisering, som kan indebære risici for deres børn. Dog kræver det anerkendelse af at det digitale liv, er noget der leves på lige vilkår med det fysiske, og manglende anerkendelse af det fremmer ikke en meningsfuld dialog. Med referencer til Forældreansvarsloven og Børnekonventionen, er det forældrenes ansvar at sørge for deres børns trivsel, og selvom det kan virke uoverskueligt, så er den øgede digitalisering er kommet for at blive.

Som psykolog Ulla Dyrlov formulerer det vedrørende forældreansvar i forbindelse med råd og vejledning af ens barn:

“Det er et rigtigt godt billede, for forældre at have, at de skal se sig selv som piloter i et fly, at man som pilot har styr på det, er rolig, ikke bruger ret mange ord, men udstikker regler; hvordan skal man agere i denne her maskine [...] det er det bedste råd jeg kan give til forældre og det er svært. Det er svært og der er ikke noget forkert i at det er svært, det skal man holde for sig selv [...] Sådan er det at være forældre og det er behårdt”. (Rådet For Sikker Trafik, u.å).

Vi ønsker hermed at opfordre til at forældre kommer mere på banen og tager initiativ til at fremme dialogen om risici i forbindelse med det digitale liv, for at højne børn og unges trivsel. Det er vigtigt at forældrene træder i karakter. Knudsen sætter igen fokus på autoritet, som kan anses som værende relevant for forebyggelsen af DSK:

“Jo mere voksne tør at træde i karakter og tage den autoritet tilbage, der tilhører voksenlivet, jo nemmere kan teenagere måske bare en gang imellem slappe af, og være teenager fordi der er nogen der styrer og strukturerer og der er noget der er mere rigtigt, end noget andet, ikke? og der er en ret vej at gå”(Rådet For Sikker Trafik, u.å).

hun beretter videre om mange forældres ønske omkring at være venner med deres børn:

“ikke mens de er i puberteten, der har de brug for voksne, ellers så har de jo ikke nogen mur at spille op ad.”

Man kan altså ud fra Knudsens perspektiver argumentere for at der skal autoritet til at fortælle vores børn og unge om hvordan man gebærder sig på internettet og at dette ville have en forebyggende effekt. Ift. til at børn og unge har brug for muren at spille op ad, så kræver det en viden, som man kan inddrage som forældre - i dette tilfælde viden om hvordan man skal tale med sine børn om DSK med en forebyggende effekt.

Vores børn og unge informanter efterspørger signalværdi hos voksne og særligt et signal om viden, for at de unge føler at de kan få støtte til problematikker vedrørende DSK. Som tidligere nævnt er forældrenes manglende online-færdigheder forhold der har indvirkning på dialogen mellem børn og unge og deres forældre.

Udviklingsniveauerne hos drenge og piger kan være vidt forskellige og det kan samtidigt være noget det nedsatte råd, skal forsøge at udvikle på. f.eks. påpeger Knudsen at der ikke er forskel på intelligens hos drenge og piger, men at der er en hjernemodningsforskel hos drenge og piger på ca. et år til halvandet, hvor drengene er bagud. Der er især forskel på den impulsstyring, der findes og piger er bedre til at holde styr på deres impulser end drenge er (Rådet for Sikker Trafik, u.å.). Dette kan anskues som værende relevant for forskning af DSK, da vi også kan se i statistikkerne at der er en overvægt af drenge der begår DSK. Knudsen udtaler yderligere om forskellen på drenge og piger:

[...] så skal man måske også være en lille smule ekstra opmærksom, fordi at testosteron har hjernepåvirkning, i særdeleshed hos drenge [...] og det testosteron gør, det er at drenge bliver en lille smule mere risikovillige og ikke altid, og helt så hurtigt overskuer ting, som piger gør [...] det gør i særdeleshed at drengeforældre skal være opmærksomme på det der med at man skal fungere som

pandelapper [...] hvor man måske skal sige tingene hundrede gange til en dreng, så kan man måske nøjes med firs gange til en pige.” (Rådet for Sikker Trafik, u.å.)

Det understreges altså at forældreansvaret også kan ligge i tale med sine børn om kønsforskelle og at der er ekstra grund til at understrege over for sine drengebørn, at de skal tænke sig om, når de færdes i den digitale verden.

Børn og unge

“Frontallappen kaldes den administrerende direktør, og nogle dage er han ikke på job i teenagehjernen”(Christensen, 2011)

Sådan beskriver Rønhovde teenagehjernen og hun tilføjer:

“14-15-årige oplever ofte, at de kan alt og ved alt, og at voksne ingenting kan. Samtidig er deres frontallapfunktion - altså analyse, konsekvensvurdering, erfaringsinformation og evnen til at holde ved, selvom det bliver kedeligt - ikke færdigmodnet. De kan ikke overskue følelser og tid. De reagerer per impuls. Hvis vi i for stor grad forventer, at teenagere skal handle og reagere som voksne, vil vi jo stå i fare for at stille alt for høje krav og forvente for meget og bidrage til, at de ikke får følelsen af at lykkes” (Christensen, 2011)

Man kan argumentere for at vi forventer at børn og unge kan begå sig på internettet, forstået på den måde at vi straffer dem og statuerer eksempler, når de begår fejl. Vi mener naturligvis ikke at der ikke skal straffes, hvis der er tale om reel kriminalitet. Men man kan stille spørgsmålstegn ved om vi kan forvente det af dem, vi gør nu med Rønhovdes udtalelser. Det er tidligere anført at de fleste børn og unge der begår DSK, ikke ved at det er ulovligt eller deler det med andre, fordi det er ubehageligt at se de billeder/videoer de finder eller modtager.

Vores udspil går konkret ud på at vores førnævnte råd skal kunne favne disse perspektiver og betragtninger, for at skabe en effektiv forebyggelse af DSK.

Konklusion

Dette afsnit vil indeholde konkluderende pointer fra alle analyser, som en slags opsamlende del af fund i specialet samt udgøre en besvarelse af vores problemformulering, som lyder: *Hvordan kan det sociale arbejde bidrage til forebyggelsen af digitale sexkrænkelser blandt børn og unge?*

Det har vist sig at vores ældre informanter er mere viden om DSK, sammenlignet med de yngre informanter. Det kan pege på at den yngre del af målgruppen, er yderligere udsatte for at blive både krænker og ofre for DSK. Derfor anser vi at det er et udtryk for manglende voksenstyring mht. den stigende digitalisering. Det har vist sig form af claimsmaking-kampe i samfundet, at det er svært hvad der skal prioriteres; forebyggelsen eller efterbehandlingen af fænomenet. De konflikter vi har identificeret, ser ud at spænde ben for det sociale arbejde, der gøres nu. Børn og unges stemmer virker ikke til at være anerkendt i så stor en grad, man kunne ønske sig, hvorfor der kan argumenteres at de skal involveres i højere grad end vi ser nu. Digitale børneambassadører anser vi som en anerkendende måde at tilrettelægge det forebyggende arbejde, så vi får inddraget børn og unges perspektiver i henhold til fænomenet. Der er en dyb værdimæssig konflikt i at det kan ske for alle børn, men at efterbehandlingen og forebyggelsen beror på udelukkende frivillige instanser. Det eksemplificeres i fragmenterede claims, indsatser og muligheder for hjælp og støtte. Der ses overvejende fokus på ekstreme eksempler på offer eller krænker - frem for hvordan vi reelt kan beskytte det enkelte barn, således at de ikke tabes og dermed kommer i risiko for enten at blive potentielle ofre eller krænker. Det kan konkluderes at DSK ikke kan ses som et enkeltstående socialt problem, men at selve området rummer flere sociale problemer på én gang. Konstruktionen af disse har betydning for om forebyggelsen er effektiv, da befolkningen, Regeringen, aktørerne på området har indvirkning på claims, hvor at det kan siges at have betydning om man er en stærk claims-gruppe eller ej. Så alt efter hvilke claims der vinder indpas, bliver prioriteret forebyggende indsatser derefter.

Ydermere kan der konkluderes at DSK sker på baggrund af manglende viden og forudsætninger om DSK. Derudover ser vi at børn og unges digitale debut, starter tidligere, hvor de ikke er modne nok til at kunne f.eks. overskue risici, samt farer for digital grooming, der igen kan føre til mere alvorlige problemer samt sociale problemer.

Det kan konkluderes at DSK er en reel faktor til at børn og unge havner med at blive krænket eller selv krænke andre. Yderligere kan det fremhæves at børn og unge står mere eller mindre alene med deres digitale verden. Det viser sig at det ikke kun er børn og unge der kan havne i flertalsmisforståelser eller sociale overdrivelser ift. DSK, det er også voksne, der tror at det er alle andres børn og unge der begår og er ude for DSK. Derudover har det betydning hvilket køn man har, som barn og ung i Danmark ift. DSK. Hvor drenge oplever anerkendelse ved at dele billeder og videoer, gælder det modsatte for piger - tværtimod bliver de i højere grad stillet til ansvar for *hvorfor* de har delt et billede med nogen, hvilket betyder at mange af pigerne blive victimblamet. Det er

yderligere blevet klart, at børn og unge ikke bruger deres forældre som støtte, hvis DSK sker for dem, da de frygter repressalier.

Det kan konkluderes at børn og unge ikke responderer godt for formaninger fra voksne, dog er en stor grad af claims ift. DSK baseret på negativt ladede italesættelser. Det er altså claims, som børn og unge og hører - Det virker for voksne, det virker bare ikke for dem. Derfor kan det konkluderes at det forebyggende arbejde inden for DSK ikke skal bygge på negativt ladede vendinger.

Den systematiske tilgang til DSK, med kombinationen af generel, økologisk og kompleks systemteori med inddragelse af et biologisk, demokratisk, vidensrationale, kan anskues som en sammenfattende og ganske kompliceret måde at arbejde med forebyggelse DSK på. Derfor har der været tilstræbt en konkret løsning i form af et råd, der skal kunne facilitere og implementere tiltag og indsatser inden for DSK og digital adfærd. Det tyder nemlig på at der er ikke mangel på viden for forebyggelse, men at den viden er så fragmenteret, at det er uoverskueligt for fagpersonale, forældre, børn og unge, hvorfor at vi tror at det ikke er implementeret mere effektivt. Det sociale arbejde kan bidrage til forebyggelse af digitale sexkrænkelser blandt børn og unge ved at mobilisere kræfter samt systematisere og claime på at hvis vi ikke forebygger, så risikerer vi at overlade ansvaret til børn og unge alene. Derpå viser det sig netop at de får sociale problemer af en forskelligartethed, der ikke engang kan overskues af selv professionelle, som det er tilrettelagt på nuværende tidspunkt. Skal de selv lære at gebærde sig i denne voksende digitale verden? - hvem er de nærmeste til at bære ansvaret?

Litteraturliste

Andersen, Ib., (2014). *Den skinbarlige virkelighed: vidensproduktion i samfundsvidenskaberne* (5.udgave, 2.oplag). Frederiksberg: Samfundslitteratur Forlag.

Børnerådet- børn og ungepanelet. (2014, *unge og medier* lokaliserede den 28.05.2021 på:

[https://www.boerneraadet.dk/media/75093/BRD Pixi Unge og medier.pdf](https://www.boerneraadet.dk/media/75093/BRD_Pixi_Unge_og_medier.pdf)

Balvig, F., & L, Holmberg., (2014). *Flamingoeffekten - Sociale overdrivelser og social pejling*. (1. udgave). København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Børns Vilkår. (u.å.). *Vores digitale fællesskaber. En elevworkshop som sætter fokus på digital mobning og trivsel*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://bornsvilkar.dk/oplaeg/vores-digitale-faellesskaber/>

Bekendtgørelsen af forældreansvarsloven LBK nr. 1073 af 20/11/2012. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2012/1073>

bt.dk. (2020). *Influencer dømt i 'Umbrella'-sagen: 'Når du selv er 16, så er det jo ikke børneporno for dig'* Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://www.bt.dk/kendte/influencer-doemt-i-umbrella-sagen-naar-du-selv-er-16-saa-er-det-jo-ikke-boerneporno>

Børns Vilkår. (u.å.). *Digitale krænkelse*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://bornsvilkar.dk/faa-gode-raad/digitalt-liv/digitale-krænkelser/>

Center for Digital Pædagogik. (2021). *Fokus på børns digitale dannelse og rettigheder i det digitale univers*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://cfdp.dk/blog/digital-trivsel/ny-rapport-fokus-paa-boerns-digitale-dannelse-og-rettigheder-i-det-digitale-univers/>

Center For Digital pædagogik. (2017). *Undervisningsmateriale til folkeskolen om digital dannelse og medborgerskab*. Lokaliserede den 28.05.2021 på:

<https://cfdp.dk/wp-content/uploads/2021/02/Om-Dit-Liv-Paa-Nettet.pdf>

DR LYD (2019). *Blackout - pigen på billedet*. [podcast]Lokaliseret den 30.05.2021. på:

<https://www.dr.dk/radio/p3/blackout-pigen-paa-billedet>

Delt på nettet. (2020). [podcast]Lokaliseret den 30.05.2021. på:

<https://loud.land/podcast/delt-paa-nettet/>

Christiansen, E. (2011). *Teenagehjerne under ombygning*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://www.folkeskolen.dk/505194/teenagehjerne-under-ombygning>

Center For Digital pædagogik. (u.å). *Dit liv På nettet*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://cfdp.dk/tema/digital-trivsel/dit-liv-paa-nettet/>

Det kriminalpræventive Råd. (2021). *Forældres rolle i børns digitale liv*.

Forebyggelse af børn og unges risikoadfærd på nettet. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://dkr.dk/media/9545/foraeldres-rolle-i-boerns-digitale-liv.pdf>

Erlandsen, T., Rosendal, N., Langager, S., & Petersen, E. K. (2015). *Udsatte børn og unge* (1. udgave, 1. oplag). Latvia: Hans Reitzels Forlag.

En for alle, alle for en mod mobning. *Digital Krænkelser*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<http://www.alleforenmodmobning.dk/ungdomsuddannelse/digital-krankelse/>

Fuller, R. C., & Myers, R. R. (1941). Some aspects of a theory of social problems. *American Sociological Review*, 6(1), 24-32. (7 s.)

Folkeskolen.dk. (2011). *Teenagerhjerne under ombygning*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://www.folkeskolen.dk/505194/teenagehjerne-under-ombygning>

GOV. UK. (2018). *Guidance- Education for a Connected World. A framework to equip children and young people for digital life.* Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://www.gov.uk/government/publications/education-for-a-connected-world>

Hansen, M., Thomsen, P., Varming, O., (2008). *Psykologisk pædagogisk ordbog* (16. udgave). København: Hans Reitzels Forlag.

Healy, K., (2016). *Socialt arbejde i teori og kontekst - en grundbog.* (2. udgave). København: Hans Reitzels Forlag.

Hutchinson, G, S., & Oltedal, S., (2019). *Teoretiske perspektiver i socialt arbejde.* (1. udgave). København: Hans Reitzels Forlag.

Juul, S., & Pedersen, K.B., (2012). *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori: en indføring (1.udgave).* København: Hans Reitzels Forlag.

Johansen, P. F., (2020). *Dømte i Umbrella-sagen får plet på børneattesten i op til 20 år, men nu vil flere partier ændre loven: "Det er selvfølgelig krænkende og ubehageligt for ofret, men det gør dem ikke til pædofile"*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://www.berlingske.dk/samfund/doemte-i-umbrella-sagen-faar-plet-paa-boerneattest-i-op-til-20-aar-men-nu>

Justitsministeriet.dk. (2018). *Justitsministeren skærper straffen for digitale sexkænkelse og fordobler bødestrafen for blotteri.* Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://www.justitsministeriet.dk/pressemeddelelse/justitsministeren-skaerper-straffen-for-digitale-sexkraenkelse-og-fordobler-boedestrafen-for-blotteri/>

Järvinen, Margaretha., & Mik-Meyer, Nanna., (2017). *Kvalitativ analyse: syv traditioner (1.udgave, 2. oplag).* Latvia: Hans Reitzels Forlag.

Klitgaard, M. (2019). *148 nye personer er sigtet for børneporno i Umbrella-sag*. Berlingske. lokaliserede den 28.05.2021 på:

<https://www.berlingske.dk/samfund/148-nye-personer-er-sigtet-for-boer neporno-i-umbrella-sag-0>

Koppel, J., & Duus, P, T., (2019). Lokaliseret den 28.05.2021 på:

Landsdækkende hjælp til ofre for digitale sexkrænkelser

<https://www.danskegymnasier.dk/wp-content/uploads/2020/04/Rapport-Landsd%C3%A6kkende-hj%C3%A6lp-til-ofre-for-digitale-sexkr%C3%A6nkelse.pdf>

Kvale, Steinar., & Brinkmann, Svend., (2015). *Interview Det kvalitative forskningsinterview som håndværk (3.udgave)*. København: Hans Reitzels Forlag.

Laura, M,S. (2017). *Psykologer: Stort slag for krænkede piger at blive afvist af politiet. Et digitalt overgreb kan have samme eftervirkninger som voldtægt, vurderer psykologer*. Lokaliserede den 28.05.2021 på:

<https://www.dr.dk/nyheder/indland/psykologer-stort-slag-krænkede-piger-blive-afvist-af-politiet-0>

Laura Deen, L., Bindesbøl, K, H , J., Pagh, M, S., Laursen, B., (2018). *Vold og seksuelle krænkelser*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

https://www.sdu.dk/sif/-/media/images/sif/sidste_chance/sif/udgivelser/2018/vold_og_seksuelle_kraenkelse.pdf

Loseke, Donileen R.: "How to Successfully Construct a Social Problem." I: Rubington & Weinberg (ed.) *The Study of Social Problems: Seven Perspectives* (2011) 291-303. (13 s.).

Mogensen, C (2021). Center for Digital Pædagogik. *Krænkelser i en Corona- tid: Flere anmelder grooming og sextortion*. Lokaliserede den 28.05.2021 på:

<https://cfdp.dk/blog/digital-trivsel/kraenkelse-i-en-corona-tid-flere-anmelder-grooming-og-sextortion/>

Medierådet for børn og unge. (u.å). *DELT- Om unge og digitale sexkrænkelser*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

(<https://www.medieraadet.dk/medieradet/digitaldannelse/delt-om-unge-og-digitale-sexkraenkelse>)

Magasinet-skolebørn. (2015). Lokaliserede den 30.05.2021 på:

http://www.skoleborn.dk/nov_2015/14-digital-dannelse-ung-til-ung.html

NJORD Law Firm. (u.å.). Lokaliseret den 28.05.2021 på: <https://www.njordlaw.com/da/csr/digitalt-ansvar>

Normann, K. (2020). *Det er urimeligt, at de unge i Umbrella-sagen får ødelagt deres fremtid pga. en plettet børneattest*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://politiken.dk/debat/kroniken/art7984517/Det-er-urimeligt-at-de-unge-i-Umbrellasagen-f%C3%A5r-%C3%B8delagt-deres-fremtid-pga.-en-plettet-b%C3%B8rneattest>

Nielsen, S.N & Nathan, I., *Umbrella-dømte unge får plet på børneattesten i mange år: Nu vil flere partier ændre loven*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

(<https://www.dr.dk/nyheder/politik/umbrella-doemte-unge-faar-plet-paa-boerneattesten-i-mange-aar-nu-vil-flere-partier>).

Olesen, P, S., Monrad, M., (2018). *Forskningsmetode i socialt arbejde. (1.udgave)*. København: Hans reitzels Forlag.

Project deShame lærervejledning. (u.å.). *Digital Exploitation and Sexual Harassment Among Minors in Europe Understanding, Preventing, Responding*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://redbarnet.dk/media/5210/deshame-1%C3%A6rvejlledning.pdf>

Red Barnet. (2021). *Voldsom stigning i henvendelser om digitale krænkelse*. Lokaliserede den 28.05.2021 på:

<https://redbarnet.dk/nyheder/voldsom-stigning-i-henvendelser-om-digitale-krankelse/>

Regeringen. *Skærpet indsats mod digitale sexkrænkelser*. (u.å.). Lokaliserede den 28.05.2021 på:

<https://www.uvm.dk/publikationer/folkeskolen/2017-skaerpet-indsats-mod-digitale-sexkraenkelse>

Red Barnet. Project deSHAME (2018). *Unge erfaringer med digitale sexkrænkelser - Resume af danske resultater*. Lokaliserede den 28.05.2021 på:

<https://redbarnet.dk/media/4065/deshame-unges-erfaringer-med-digitale-sexkraenkelse-red-barnet.pdf>

Red Barnet (2018). *Fra intimitet til krænkelse. Erfaringer fra Red Barnet om billeddelinger og digitale sexkrænkelser blandt unge*. Lokaliserede den 28.05.2021 på:

https://redbarnet.dk/media/4918/intimitet_til_kraenkelse.pdf

Red Barnet. (u.å.). *Sparring, Rådgivning, Oplæg*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://redbarnet.dk/skole/sparring-raadgivning-oplaeg/>

Retsinformation. (BKI nr 6 af 16/01/1992. *Bekendtgørelsen af FN-konventionen af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://www.retsinformation.dk/eli/ltr/1992/6>)

Red Barnet. (u.å.) *deShame i -stå frem, sig fra - digitale sexkrænkelser*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://redbarnet.dk/skole/sikkerchat-sikker-adfaerd-paa-nettet/deshame-1-digitale-sexkraenkelse-blandt-13-17-aarige/>)

Rådet For Sikker Trafik. (u.å.). *Når teenagere følges i flok*. Lokaliseret den 27.05.2021 på:

<https://www.sikkertrafik.dk/boern-unge/til-foraeldre/boern-13-16-aar/flere-interviews-med-ann-e-knudsens>

Rådet For Sikker Trafik. (u.å.). *Det er dit ansvar*. Lokaliseret den 25.05.2021 på:

<https://www.sikkertrafik.dk/boern-unge/til-foraeldre/boern-13-16-aar/flere-interviews-med-ann-e-knudsens>

Sikker Digital. (u.å.). *Sådan bliver i digitalt sikre i familien*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://sikkerdigital.dk/borger/sikker-i-familien/>

Skrivunder.net. (u.å.). *Undervisning om sociale medier i folkeskolen*. Lokaliseret den 28.05.2021 på: https://www.skrivunder.net/undervisning_om_sociale_medier_i_folkeskolen?fbclid=IwAR3mfno4pn6Pz1PporULnF-TtsO0I2jU8dJiQuTVbeiSB0vqaOAjX3udl8Q).

Sørensen, K., Red Barnet. (U.å.). *Grooming i digitale medier*. Lokaliseret den 28.05.2021 på: <https://redbarnet.dk/media/1169/grooming-i-digitale-medier.pdf>

Sykes, G. M. & Matza, D. (1957). *Techniques of Neutralization*. American Sociological Review 22(6), pp. 664-670.

Sex & Samfund.(2018). *Sæt fokus på billeddeling og online rettigheder i undervisning og forældresamarbejde*. Lokaliseret den 28.05.2021 på: <https://www.underviserportal.dk/grundskole/aktuelt/saet-fokus-pa-billeddeling-og-online-rettigheder-i-undervisning-og-foraeldresamarbejde>

Straffeloven. lov nr. 126 af 15/4 1930, jf. lovbekendtgørelse nr. 1650 af 17/11 2020 Lokaliseret den 28.05.2021 på: <http://www.socialjura.dk/content-storage/love/love/straffelov/>

Slots- og Kulturstyrelsen/Mediernes udvikling i Danmark. (2020). *Sociale medier, brug, indhold og relationer*. Lokaliserede den 28.05.2021 på: https://mediernesudvikling.kum.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/medier/Mediernes_udvikling/2019/Specialrapporter/Sociale_medier_indhold/Sociale_medier_-_brug_indhold_og_relationer.pdf

Sikkertrafik.dk. (u.å.). *Hvad sker der i en teenagers hjerne*. Lokaliseret den 30.05.2021 på: <https://www.sikkertrafik.dk/boern-unge/til-foraeldre/boern-13-16-aar/flere-interviews-med-ann-e-knudsen>

Sex & Samfund. (2019). *Start snakken #3 Grænser online/ Podcast*. Lokaliseret den 30.05.2021 på: <https://www.sexogsamfund.dk/foraeldre/start-snakken-3-podcast-om-graenser-online>

Spector, Malcolm., & John I Kitsuse (1973). Social problems: A re-formulation. *Social Problems*, 21(2), 145-159.

Trygfonden. (u.å.). *Den sikre side*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://www.tryghed.dk/saadan-stoetter-vi/projekter-og-donationer/den-sikre-side>

Telenor.dk. (u.å.). *Bliv tryk på nettet med NetSikker*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

https://www.telenor.dk/shop/netsikker2/?adobe_mc_sdid=SDID%3D2352A22AE0A9B06B-25BA685176ABFE78%7CMCORGID%3D32B74DE153EE86EE0A490D45%40AdobeOrg%7CTS%3D1620788699&adobe_mc_ref=https%3A%2F%2Fwww.telenor.dk%2Fdigital-tryghed%2F

Tv2.dk. (2020). *Influencer tiltalt i stor sag: Jeg gjorde noget forkert, og det skal vi lære af*. Lokaliseret den 28.05.2021 på:

<https://nyheder.tv2.dk/samfund/2020-09-22-influencer-tiltalt-i-stor-sag-jeg-gjorde-noget-forkert-og-det-skal-vi-laere-af>

UK Council For Internet Safety. (2018). *Education for a Connected World – 2020 edition*

Lokaliseret den 28.05.2021 på:

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/896323/UKCIS_Education_for_a_Connected_World_.pdf

Viden til velfærd. Det Nationale Forsknings og Analysecenter For Velfærd (2019). *SSP-samarbejdet i det kriminalitetsforebyggende arbejde*. Lokaliserede den 28.05.2021 på:

<https://dkr.dk/media/7097/spp-samarbejdet-i-det-kriminalitetsforebyggende-arbejde.pdf>

Viden til velfærd. Det Nationale Forsknings og Analysecenter For Velfærd (2019). *Unge opfattelse af køn, krop og seksualitet*. Lokaliserede den 28.05.2021 på:

<https://www.vive.dk/media/pure/7006/1765710>

Wifive. (u.å.). *Tag kørekort*. Lokaliseret den 28.05.2021 på: (<https://wifive.dk/tag-koerekort/>).